

- Печатница 11 ОКТОМВРИ АД ПРИЛЕП -
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР ЗА
ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ ЗА ГОДИНАТА
КОЈА ЗАВРШУВА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2019 ГОДИНА

Прилеп, Април 2020

С о д р ж и н а :

	стр.
Извештај на независниот ревизор	1 – 3
Финансиски извештаи	
Извештај за финансиската состојба	5
Извештај за сеопфатна добивка	6
Извештај за промените во главнината	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9
Додатоци	
Додаток 1 – Законска обврска за составување на Годишна сметка и Годишен извештај за работењето	
Додаток 2 – Годишна сметка (Извештај за финансиска состојба, Извештај за сеопфатна добивка)	
Додаток 3 – Годишен извештај за работењето	

ул. „Драган Димески“ бр. 19
7500, П р и л е п
Република Северна Македонија
П. фах: 256
телефон./факс: ++389(0)48 413-856
моб.:070/208-138;
web: <http://www.perk.com.mk>
e-mail: perk@perk.com.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До
Заштитно друштво
Печатница 11 ОКТОМВРИ акционерско друштво Прилеп
ул. „Ладо Лапецот“ бр. 100
7500, П р и л е п

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Заштитното друштво Печатница 11-ти Октомври акционерско друштво Прилеп (во понатамошниот текст: Друштвото), коишто ги вклучуваат Извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2019 година, Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промени во главнината, Извештајот за парични текови за годината која завршува тогаш, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот на Друштвото е одговорен за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со ревизорските стандарди кои се во примена во Република Северна Македонија (Сл. Весник на РМ бр.79/2010). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизија за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно

прикажување на финансиските извештаи без разлика дали се резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликуваат ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не и за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото.

Ревизијата, исто така, вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи. Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење со резерва.

Основи за мислење со резерва

1. Како што е наведено во Белешка 18 – Амортизација на нематеријални и материјални средства приложена кон финансиските извештаи, Друштвото за 2019 година не пресметало амортизација на значаен дел од градежните објекти, постројките, опремата и транспортните средства што не е во согласност со Меѓународните сметководствени стандарди прифатени во Република Северна Македонија односно со МСС 16 Недвижности, постројки и опрема. Сметководствената евиденција на Друштвото укажува на тоа дека, доколку би се пресметала амортизација на вкупните материјални средства истата би изнесувала 12.818 илјади денари а не 4.360 илјади денари. Поради ова, ревизорот смета дека трошоците од работењето на Друштвото за 2019 година се потценети за разликата во непресметаната амортизација на материјалните средства во износ од 8.458 илјади денари (12.818 – 4.360 илјади денари).
Нашето ревизорско мислење за финансиски извештаи на Друштвото за годината која заврши на 31.12.2018 година наведено во ревизорскиот извештај издаден на ден 15.04.2019 година беше исто така квалификувано за ова прашање и квантифицирано за износ од 8.885 илјади денари.
2. Како што е наведено во Белешка 32 – краткорочни побарувања и краткорочни финансиски средства приложена кон финансиските извештаи, Друштвото има евидентирано сомнителни и спорни побарувања во вкупен износ од 7.680 илјади денари. Овие побарувања се однесуваат на повеќе комитенти за периодот од 2006 - 2016 година и тоа по разни основи (поголем дел од нив по основ на исплатени такси за изгубени тужбени побарувања, помал дел на не тужени побарувања од неликвидни друштва како и побарувања кои не можат да се наплатат ни во судска извршна постапка). За овие побарувања Друштвото нема направено соодветни исправки на вредноста. Поради ова, согласно МСС 39 - финансиски инструменти признавање и мерење, ревизорот смета дека средствата се преценети а расходите од работењето потценети за износ од 7.680 илјади денари.
Нашето ревизорско мислење за финансиските извештаи на Друштвото за годината која заврши на 31.12.2018 година наведено во ревизорскиот извештај издаден на ден 15.04.2019 година беше исто така квалификувано за ова прашање и квантифицирано за износ од 7.884 илјади денари.
3. Како што е наведено во Белешка 31 – Залихи, Друштвото евидентира залихи на готови производи во износ од 982 илјади денари кои потекнуваат од минати години и кои не можат да се реализираат, а за кои Друштвото нема направено проценка - истите не ги води по пониската од набавната и нето реализационата вредност согласно МСС 2. Согласно МСС 2 – Залихи, прифатен во Република Северна Македонија, поради специфичностите на овие залихи ние не бевме во можност да го оцениме и квантифицираме ефектот од ненаправената проценка во Извештајот за финансиската состојба, соодветно и во Извештајот за сеопфатната добивка и во Извештајот за паричните текови на Друштвото.

Мислење со резерва

Освен за можните ефекти од прашањата на кое се укажува во пасусот Основи за мислење со резерва, финансиските извештаи објективно ја презентираат во сите материјални аспекти, финансиската состојба на ЗД **Печатица 11-ти Октомври АД** - Прилеп на 31 декември 2019 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Нагласување на прашање

1. Ние обрнуваме внимание на Белешка 33 – парични средства и парични еквиваленти и Белешка 36 – тековни обврски приложени кон финансиските извештаи на Друштвото во кои е прикажан износот од 1.200 илјади денари дозволно кредитно пречекорување од НЛБ Банка АД Скопје на трансакциската сметка. Друштвото не треба да евидентира денарски средства на трансакциската сметка ниту обврска за кредити спрема НЛБ Банка АД Скопје за истиот тој износ.
2. Ние обрнуваме внимание на Белешка 37.2 – судски спорови приложена кон финансиските извештаи на Друштвото во која е прикажано дека Друштвото има заведено судски спор со Царинска управа на Република Северна Македонија заради активирана гаранција во 2015 година на износ од 3.847 илјади денари. Судскиот спор е во постапка на одлучување пред Апелационен суд.

Извештај за други правни и регулативни барања

Менаџментот на Друштвото е исто така одговорен за подготвување на годишниот извештај за работењето во согласност со член 352, член 384 и член 477 од Законот за трговски друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/2004 ... 239/2018). Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија („Службен весник на Република Македонија“ бр.158/10 ... 83/18) е да известиме дали годишниот извештај за работењето е конзистентен со годишната сметка и финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2019 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работењето е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работењето се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работењето, освен за износот искажан во параграфот основа за мислење со резерва, е конзистентен од сите материјални аспекти со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Заштитното друштво **Печатица 11 ОКТОМВРИ** акционерско друштво Прилеп за годината која завршува на 31 декември 2019 година.

П р и л е п, 15.04.2020 година

 Овластен ревизор Пецко Ристески	 Пелагониска Ревизорска Куќа ДОО Прилеп Управител Пецко Ристески
---	---

Финансиски извештаи
за годината завршена на 31.12.2019 година,
во согласност со барањата на
сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија за
ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп

- ✓ **Извештај за финансиската состојба**
- ✓ **Извештај за сеопфатна добивка**
- ✓ **Извештај за промени во главнината**
- ✓ **Извештај за паричните текови**

Овие финансиски извештаи се одобрени од генералниот извршен директор и потпишани на ден 12.03.2020 година од овластениот сметководител Пацка Милевска.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
на ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп
за годината завршена на 31 декември 2019 година

	Белешки	31 декември 2019 во (000) МКД	31 декември 2018 во (000) МКД
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	28	-	128
Материјални средства	29	86.294	88.981
Вложувања во недвижности		-	-
Долгорочни финансиски средства	30	789	789
Вкупно нетековни средства		87.084	89.898
Тековни средства			
Залихи	31	19.629	17.478
Побарувања од поврзани друштва		-	-
Побарувања од купувачи	32	33.884	40.227
Побарувања за дадени аванси на добавувачи		-	-
Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акциза и за останати давачки кон државата (претплати)	32	2.092	371
Побарувања од вработените		-	-
Останати краткорочни побарувања		-	-
Краткорочни финансиски средства	32	22.050	23.900
Парични средства и парични еквиваленти	33	9.963	4.893
Платени трошоци за идните периоди и пресметани приходи (АВР)	32	225	798
Вкупно тековни средства		87.844	87.666
ВКУПНО СРЕДСТВА		174.927	177.564
ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ			
Главнина и резерви	34		
Основна главнина		98.909	98.909
Сопствени акции		(509)	(509)
Ревалоризациска резерва		12.456	12.456
Резерви		43.434	43.434
Акумулирана добивка		2.132	1.830
Пренесена загуба (-)		-	-
Добивка/Загуба за деловната година		325	302
Вкупно главнина и резерви		156.747	156.422
Долгорочни резервирања за ризици и трошоци		-	-
Долгорочни обврски	35	1.315	1.972
Одложени даночни обврски		-	-
Тековни обврски	36		
Обврски спрема поврзани друштва		-	-
Обврски спрема добавувачи		14.140	16.161
Обврски за аванси, депозити и кауции		-	-
Обврски за даноци и придонеси на плата и надомести на плата		761	715
Обврски кон вработените		765	697
Тековни даночни обврски		-	3
Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва		-	-
Обврски по заеми и кредити		1.200	1.595
Обврски по основ на учество во резултатот		-	-
Останати финансиски обврски		-	-
Останати краткорочни обврски		-	-
Одложено плаќање на трошоци и приходи на идните периоди		-	-
Вкупно тековни обврски		16.866	19.170
Вкупно обврски		18.180	21.142
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		174.927	177.564

ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп
Директор
Борислав Стојменов

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
на ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп
за годината завршена на 31 декември 2019 година

	Белешки	31 декември 2019 во (000) МКД	31 декември 2018 во (000) МКД
Приходи од работењето		93.117	90.375
Приходи од продажба	9	89.677	87.137
Останати приходи	10	3.440	3.237
Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство	11	323	162
Капитализирано сопствено производство и услуги		-	-
Расходи од работењето		93.096	89.555
Трошоци за сировини и други материјали	12	53.152	50.753
Набавна вредност на продадени стоки	13	144	334
	14	259	165
Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми			
Услуги со карактер на материјални трошоци	15	17.073	17.896
Останати трошоци од работењето	16	1.839	1.716
Трошоци за вработените	17	12.865	12.663
Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	18	4.359	3.870
Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни и тековни средства	19	1	20
Резервирања за трошоци и ризици		-	-
Останати расходи од работењето	20	3.402	2.138
Финансиски приходи	21	40	156
Финансиски расходи	22	59	834
Удел во загубата/добивката на придружените друштва		-	-
Добивка/Загуба од редовното работење	23	325	302
Нето добивка/загуба од прекинати работења		-	-
Добивка/Загуба пред оданочување	23	325	302
Данок на добивка	24	-	-
Одложени даночни приходи/расходи		-	-
Нето добивка/загуба за деловната година	25	325	302
Останата сеопфатна добивка		-	-
Останата сеопфатна загуба		-	-
Вкупна сеопфатна добивка (загуба) за годината	26	325	302
Сеопфатна добивка (загуба) којашто им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво		-	-
Сеопфатна добивка (загуба) којашто им припаѓа на неконтролираното учество		-	-
Основна заработувачка по акција (денари по акција)	27	10,16	9,45

ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп

Директор

Борислав Стојменов

Финансиски извештаи за 2019 година

Белешките се составен дел на финансиските извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА
на ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп
за годината завршена на 31 декември 2019 година

ОПИС	Состојба на 31 декември 2018 година (во 000 МКД)	Зголемување (во 000 МКД)	Намалување (во 000 МКД)	Состојба на 31 декември 2019 година (во 000 МКД)
Основна главнина	98.909		-	98.909
Сопствени акции	(509)	-	-	(509)
Ревалоризациона резерва	12.456	-	-	12.456
Резерви	43.434	-	-	43.434
Акумулирана добивка	1.830	302	-	2.132
Пренесена загуба	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-
Добивка / Загуба за финансиската година	302	23	-	325
Вкупно главнина и резерви	156.422	325	-	156.747

ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп

Директор

Борислав Стојменов

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
на ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп
за годината завршена на 31 декември 2019 година

	31 декември 2019 во 000 МКД	31 декември 2018 во 000 МКД
I. Готовински тек од оперативни активности		
Нето добивка/загуба по оданочување	325	302
Амортизација на основни средства	4.359	3.870
Зголемување/намалување на тековните средства		
Залихи	(2.151)	2.926
Побарувања од поврзани друштва	-	-
Побарувања од купувачи	6.343	(683)
Побарувања за дадени аванси на добавувачи	-	-
Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	(1.722)	190
Побарувања од вработените	-	19
Останати краткорочни побарувања	-	-
Платени трошоци за идните периоди и пресметани приходи (ABP)	572	(135)
	3.042	2.317
Зголемување/намалување на тековни обврски		
Обврски спрема поврзани друштва	-	-
Обврски спрема добавувачи	(2.021)	1.987
Обврски за аванси, депозити и кауции	-	-
Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плата	46	(20)
Обврски кон вработените	68	(99)
Тековни даночни обврски	(3)	3
Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	-	-
Обврски по заеми и кредити	(395)	(4.326)
Обврски по основ на учество во резултатот	-	-
Останати финансиски обврски	-	-
Останати краткорочни обврски	-	-
Одложено плаќање на трошоци и приходи на идните периоди (ПВР)	-	-
	(2.304)	(2.455)
Вкупно нето готовина од оперативни активности	5.422	4.034
II. Готовински тек од инвестициски активности		
Материјални и нематеријални средства	(1.545)	(2.029)
Вложувања во недвижности	-	-
Долгорочни финансиски средства	-	-
Краткорочни финансиски средства	1.850	1.500
Вкупно нето готовина од инвестициски активности	305	(529)
III. Готовински тек од финансиски активности		
Главнина и резерви		
Долгорочни резервирања за ризици и трошоци	-	-
Долгорочни обврски	(657)	(657)
Одложени даночни обврски	-	-
Вкупно нето готовина од финансиски активности	(657)	(657)
Вкупно нето пораст/намалување на готовината	5.070	2.848
Готовина на почетокот од годината	4.893	2.045
Готовина на крајот од годината	9.963	4.893

ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп

Директор
Борислав Стојменов

Б Е Л Е Ш К И
КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ НА
Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп
ЗА ГОДИНАТА КОЈА ЗАВРШУВА НА 31.12.2019 година

БЕЛЕШКА 1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Печатница 11 ОКТОМВРИ акционерско друштво Прилеп за првпат е основано во 1948 година. На 17.11.1998 година извршена е пререгистрација во согласност со законските барања во Република Македонија. Со Решение ПТ Рег.796/05 од 20.06.2005 година на Основниот суд Скопје 1 е извршено усогласување согласно Законот за трговски друштва.

Седиштето на друштвото е во Прилеп, на ул. „Ладо Лапецот“ бр. 100.

Основната главнина на друштвото изнесува 1.600.000 евра, којашто е составена од паричен влог а е претставена од вкупно 32.000 обични акции. Структурата на капиталот на Друштвото по родови на акции е 100% обични акции.

Претежната дејност утврдена со НКД е 18.12 – друго печатење. Друштвото спаѓа во групата на мали даночни обврзници. Единствениот матичен број на субјектот е 4015223, а единствениот даночен број 4021997107464.

Во правниот промет со трети лица друштвото истапува во свое име и за своја сметка, а за обврските сторени во правниот промет со трети лица одговара со сите свои средства.

Во годината за која се врши ревизија Печатница 11^{-ти} Октомври АД Прилеп има 36 вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период, додека во претходната година овој број на вработени изнесуваше 38.

Цитираното друштво спаѓа во групата на мали трговски друштва, не котира на Македонската берза за долгорочни хартии од вредност и е Заштитно друштво. Работата на друштвото е организирана преку следниве организациони единици:

- Комерцијален сектор;
- Технички сектор;
- Финансово – сметководствен сектор;
- Сектор контрола.

Орган на управување во друштвото е Одборот на директори кој е составен од 3 (три) члена, од кои еден е извршен а два се неизвршни членови на Одборот на директори. Одборот на директори го претставуваат следниве лица:

- Борислав Стојменов – Генерален извршен директор, извршен член на Одбор на директори, со стан на ул. „Френклин Рузвелт“ бр. 8/6, Скопје – Центар.
- Лилјана Ѓорѓиоска – независен неизвршен член на Одбор на директори со стан на ул. “Александар Спиркоски – Цемо“ бр. 21, Прилеп.
- Јелица Псалтирова – неизвршен член на Одбор на директори – Претседател на Одбор на директори со стан на ул. „Киро Крстевски“ бр. 13/7, Скопје – Кисела Вода.

Лице овластено за застапување на друштвото е Генералниот извршен директор Борислав Стојменов од Скопје.

БЕЛЕШКА 2.

ИЗЈАВА ЗА УСОГЛАСЕНОСТ СО МЕЃУНАРОДНИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ (МСФИ)

Друштвото Печатница 11^{-ти} Октомври АД Прилеп известува согласно **Меѓународните стандарди за финансиско известување** утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди, објавени во **Правилникот за водење сметководство** („Службен весник на РМ“, бр, 159/09, 164/10 и 107/11), кои ги содржат:

- Меѓународните сметководствени стандарди – МСС, прифатени во Република Северна Македонија,
- Меѓународните стандарди за финансиско известување - МСФИ,
- Толкувањата на Постојниот комитет за толкување - ПКТ и

- Толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување - КТМФИ.

БЕЛЕШКА 3. ОСНОВ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИ

Финансиските извештаи подготвени од страна на друштвото за секоја тековна година се составуваат во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување МСФИ, објавени во Република Северна Македонија во Правилникот за водење на сметководството.

Финансиските извештаи се подготвуваат по методот на споредливост – тековната со претходната година и се презентираат во илјади (000) МКД. Онаму каде е потребно споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

Финансиските извештаи подготвени за тековната година се презентираат во сет на финансиски извештаи којшто ги опфаќа: извештајот за финансиската состојба, извештајот за добивката или загуба и извештајот за останата сеопфатната добивка, извештајот за паричните текови, извештајот за промени во капиталот и објаснувачки белешки.

БЕЛЕШКА 4. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ МЕТОДИ

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, освен вложувањата расположливи за продажба кои се признаени според нивната објективна (пазарна) вредност.

4.1 КОРИСТЕЊЕ НА ПРОЦЕНКИ И РАСУДУВАЊА

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои неможат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, при проценување на објективната вредност на побарувањата односно нивната (не) наплатливост, при проценување на застареноста на залихите, при проценување на објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодот одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите врз основа на коишто биле засновани или како резултат на нови информации и сознанија, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата за периодот на промената и или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

4.2 КОНТИНУИТЕТ ВО РАБОТЕЊЕТО

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на претпоставката за континуитет во работењето односно дека друштвото ќе продолжи да работи и во догледна иднина. Друштвото нема намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

4.3 СТРАНСКИ ВАЛУТИ

Искажувањето на трансакциите изразени во странски валути, а пресметани во МК денари се врши според девизниот курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските изразени во странска валута се искажуваат во денари по средниот курс на НБРСМ на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики опфатени се во Извештајот за останата сеопфатна добивка како приходи или расходи од финансирањето за пресметковниот период.

4.4 ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви кои се применуваат за искажување на вредноста на ставките во извештајот за финансиската состојба се утврдуваат на крајот на тековната година и се споредуваат со претходната година.

4.5 СПОРЕДБЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ

Финансиските извештаи за тековната година редовно се ревидираат, со што се овозможува споредливост со финансиските извештаи од претходната година.

4.6 ОДНОС СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ И НИВНИ ТРАНСАКЦИИ

Трансакциите помеѓу поврзаните страни (Економско Биро ДООЕЛ Скопје – матично друштво, Печатница 11-^{та} Октомври и Единаесет Трејд) и отворените салда со останатите ентитети во рамките на групата се обелоденуваат во финансиските извештаи на групата.

Трансакциите помеѓу поврзаните страни главно се однесуваат на давање и примање производни услуги (изработка и доработка на компоненти од финалниот производ) и нивно вреднување. Утврдувањето на трансферните цени се врши по принципот трошоци плус, односно цена на чинење плус просечна маржа во индустриската дејност на групацијата.

БЕЛЕШКА 5. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ И ПРОЦЕНКИ

5.1. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Нематеријалните средства се средства без физичка содржина, а кои можат да се идентификуваат. Тие се:

- Научно истражувачко знаење;
- Дизајнирање и имплементација на нови процеси;
- Патенти и лиценци;
- Интелектуална сопственост;
- Развивање на пазарот и трговски марки;
- Компјутерски софтвер кој не е составен дел на хардверот;
- Авторски права;

- Увозни квоти;
- Франшизи.

Нематеријалните средства треба да се идентификуваат со цел јасно да се разграничат од гудвилот и тие почетно се мерат според набавна вредност, а се признаваат само доколку:

- е веројатно дека идните економски користи ќе му се препишат на нематеријалното средство;
- набавната вредност на средството може веродостојно да се измери.

Корисниот век на нематеријалното средство се определува како ограничен и неограничен. Корисниот век на нематеријалното средство што произлегува од договори и други законски права не треба да го надмине периодот на договорот и другите законски права.

Амортизацијата на нематеријалните средства со ограничен корисен век се пресметува врз основа на набавната вредност на нематеријалните средства и тоа по праволиниска метода. Амортизација на нематеријалните средства со неограничен век на користење не се пресметува.

5.2. ПОЛИТИКА НА ПРИЗНАВАЊЕ НА МАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА (НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА)

Признавање

Материјалните средства се признаваат како средства според трошокот на набавката, во согласност со условите за признавање кои се наведени во МСС 16 - Недвижности, постројки и опрема (*алтернатива: според Одделот 17 на МСФИ за МСЕ*). Овие ставки се признаваат како средства кога ќе ги исполнат следните услови:

1. се очекува идна економска корист поврзана со тоа средство и
2. набавната вредност, односно цената на чинење на средството може со сигурност да се измери.

Вреднување при почетното признавање

Трошокот на набавка, односно набавната вредност на материјалното средство (цена на чинење), кој се распоредува за време на корисниот век на употреба, е еднаков на износот на платените парични средства или еквиваленти на парични средства, или на објективната вредност на друг надомест којшто е даден за да се стекне едно средство во моментот на неговото стекнување или изградба.

Набавната вредност на материјалните средства ја опфаќа набавната (куповната) цена, вклучувајќи ги увозните давачки и неповратните даноци, како и трошоците кои директно можат да се припишат на доведувањето на средството во работна состојба на употреба (трошоци за подготовка на местото и тоа рамнење, градење на потпорни сидови, канали за одводнување, трошоци за рушење на стари градби, испорака и манипулација, инсталирање и монтажа, како и услуги на стручни лица и слично). Сите трговски попусти и рабати се одбиваат за да се дојде до набавната (куповната) цена.

Набавната вредност на средството кое се произведува во сопствена режија се определува со користење на истите принципи како и на стекнатото средство. Ако друштвото произведува слични средства за продажба во нормалниот тек на работење, набавната вредност е еднаква на набавната вредност на средствата што се произведуваат за продажба (МСС 2). Сите интерни добивки се елиминираат при определувањето на набавната вредност на средството, додека трошоците предизвикани од прекумерното трошење на материјал, труд или други ресурси кои биле направени заради сопствената изградба на средството не се вклучуваат во неговата набавна вредност.

Ставките на недвижности, постројки и опрема кои се утврдени со попис а претходно не биле евидентирани во деловните книги, се признаваат по проценета фер вредност во корист на останатите приходи (вишоци).

Ако сметководствената вредност е поголема од проценетиот надоместлив износ, за разликата се врши вредносно усогласување до надоместливиот износ. Добивките или загубите настанати со продажба се определуваат преку споредбата на продажната вредност со сметководствената вредност.

Кога набавката на средствата се реализира преку размена за друго средство, износот на трошокот на набавка се утврдува според фер (објективната) вредност на преземеното (набавеното) средство. Ако таквата вредност не е позната тогаш според сметководствената вредност на отстапеното долгорочно материјално средство.

Инвестиционно одржување и инвестиционно вложување

Постои разлика помеѓу инвестиционото (тековно) одржување и инвестиционото вложување на материјалните средства. Трошоците за одржување и поправки на средствата, т.н. трошоци на инвестиционно одржување се признаваат како расходи на периодот.

Инвестиционите вложувања се оние издатоци со кои се продолжува векот на употреба на средството, се зголемува неговиот капацитетот, се зголемува квалитетот на производите кои се произведуваат со тоа средство или се намалуваат трошоците на производство на тие производи. Вредноста на инвестиционите вложувања се додава на набавната вредност и така зголемената основица се амортизира.

Вреднување по почетното признавање на постројки и опрема (модел на набавна вредност)

За вреднување на постројки и опрема по почетното признавање се применува моделот на набавната вредност, во согласност со MCC 16.

Според моделот за набавна вредност, по почетното признавање, постројките и опремата се евидентираат по набавната вредност, намалена за вкупната соодветна акумулирана амортизација и соодветната акумулирана загуба поради обезвреднување.

Амортизација на недвижности, постројки и опрема

Векот на употреба на средството е периодот во кој се очекува дека друштвото ќе го користи средството. Недвижностите, постројките и опремата се амортизираат според систематска основа низ времетраењето на корисниот век на употреба на даденото средство. Корисниот век на употреба за секоја ставка на недвижности, постројки или опрема се проценува и определува со проценка од компетентни лица.

Векот на употреба на средството може да се процени и врз основа на бројот на производи или слични единици кои се очекува дека друштвото ќе ги оствари од тоа средство (*функционална амортизација*).

Векот на употреба на материјалните средства се проценува на следниот начин:

- Административни згради	40 години
- Погонски машини	10 години
- Камиони	10 години
- Патнички автомобили	4 години
- Канцелариски мебел	5 години
- Компјутери	4 години

Земјиштето и уметничките дела не се амортизираат.

За постројки и опрема кои се вреднуваат според моделот на набавна вредност, основницата за пресметка на амортизација е набавната вредност, намалена за преостанатата вредност на тоа средство и за соодветната загуба од обезвреднување.

Преостанатата (резидуалната) вредност на средството е проценет износ кој би бил примен денес ако средството би било оттуѓено, по намалување на проценетите трошоци за продажба и под претпоставка дека средството е веќе при крајот на својот корисен век на употреба и е во состојба која се очекува средството да ја има при крајот на корисниот век на употреба.

Преостанатата вредност се утврдува ако проценетиот век на употреба на средството е пократок од неговиот економски век на употреба и доколку износот на преостанатата вредност е материјално значаен. Доколку преостанатата вредност е материјално безначајна, се смета дека средството има резидуална вредност еднаква на нула.

Амортизацијата на материјалните средства се пресметува со праволиниска метода во периодите на векот на употреба.

На инвестициите во тек не се пресметува амортизација.

Стапките на амортизација се определуваат на следниот начин:

- Административна зграда	2,5%
- Погонски машини	10%
- Камиони	10%
- Патнички автомобили	25%
- Канцелариски мебел	20%
- Компјутери	25%

Пресметувањето на амортизацијата започнува истиот ден кога средството станува расположливо за употреба т.е. кога тоа е на локацијата и во состојба неопходна за тоа да биде оперативно способно на начин предвиден од страна на раководството.

Средството престанува да се амортизира на првиот ден од датумот кога средството е класифицирано како средство што се чува за продажба согласно со МСФИ 5 (*само за големи и средни субјекти*) и од датумот кога средството е отпишано.

Отпишување (повлекување од употреба и оттуѓување)

Недвижности, постројки и опрема се отпишуваат од деловните книги во момент на оттуѓување или доколку понатаму од него не се очекуваат никакви идни економски поволности.

Добивките или загубите кои настануваат со отпишувањето на одредено средство, се утврдуваат како разлика помеѓу проценетата нето добивка од оттуѓувањето на тоа средство и неговата сметководствена вредност и се признаваат како приход или расход во периодот во кој се настанати.

Вложувања во туѓи недвижности, постројки и опрема

Вложувањата кои се вршат во туѓи недвижности, постројки и опрема - кои се земени под закуп, се признаваат како посебни ставки на нетековни средства, во случај кога таквите вложувања се извршени во сопствено име и за сопствена цел, а се во согласност со договорот за закуп кој е направен со сопственикот на закупеното средство.

Амортизацијата на вложувањата од ставот 1 на оваа точка се вршат по систематска основа според проценетиот корисен век на употреба, кој може да биде еднаков или пократок од периодот на траење на договорот за закуп.

Алат и инвентар

Како залиха на ситен инвентар која може да се отпишува со трошењето како расход, може да се книжат:

- незначајните ставки т.е. ставки со мала вредност или
- ставки кои се очекува да бидат користени помалку од една година или
- ставки кои не се поврзани со определена ставка на недвижностите, постројките и опремата.

Лизинг каматата се признава како финансиски трошок во текот на траењето на лизингот.

5.3. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ

Признавање

Недвижностите (земјиште и/или градежен објект) кои не се користат за потребите на деловното работење и извршување на дејноста а се поседуваат за остварување на приходи од издавање под закуп или за зголемување на вредноста на недвижноста, се класифицираат како вложувања во недвижности, во согласност со МСС 40 - *Вложувања во недвижности*.

Вреднување

По почетното признавање, вложувањата во недвижности се вреднуваат по метод на фер вредност и не подлежат на обврски за пресметка на амортизација, како и утврдување на потенцијално обезвреднување.

Фер вредноста на вложувањата во недвижности е нивната пазарна вредност која ја одредува квалификуван проценител.

Добивките или загубите кои се настанати поради промена на фер вредноста на вложувањата во недвижности се признаваат како приход, односно расход за периодот во кој се направени.

Дополнителни трошоци

Дополнителните трошоци кои се поврзани со вложувања во недвижности, сметководствено се опфаќаат на начин на кој е утврдено и за недвижностите, постројките и опремата.

5.4. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Дефиниција

Нематеријалните средства се непарични средства без физичка содржина, кои можат да се идентификуваат, а се поседуваат за користење во производството или снабдувањето со добра и услуги, за цели на изнајмување или за административни цели.

Нематеријалните средства ги опфаќаат патентите и лиценците, заштитните знаци и имиња, договори за франшиза, авторски права, трошоци за истражување и развој, компјутерски софтвер, маркетиншки права.

Едно средство исполнува критериуми да биде нематеријално кога:

- а) може да се издвои, односно доколку може да се издвои и продаде, пренесе, лиценцира, даде под закуп, изнајми или размени, или одвоено или заедно со одреден договор, имот или обврски; или

- б) настанато е по основ на договорни или други законски права, без разлика дали тие права се преносливи или одвоени од правното лице или од другите права и обврски.

Признавање

Нематеријалното средство ќе се признае само ако е веројатно дека идните економски користи, кои му се припишуваат на средството, ќе бидат прилив кон друштвото и ако трошоците на средството можат веродостојно да се измерат. Ако некое нематеријално средство не ги исполнува критериумите за признавање, настанатиот издатоци треба да се признае како расход кога ќе настане.

Издатоците за **истражување** не може да се третираат како средство.

Софтвер - трошоците настанати со стекнување лиценца за софтвер, како и останатите долгорочни права во врска со изработката или дистрибуцијата на производи, се амортизираат со праволиниска метода во текот на очекуваниот, односно договорениот век на употреба, но не подолго од 5 години.

Трошоците кои значително ја подобруваат и прошируваат користа на софтверот во однос на изворната варијанта се признаваат како дополнително вложување и го зголемуваат почетниот трошок на софтверот. Помалите подобрувања се сметаат за трошоци за одржување и се сметаат за расходи на тековниот период.

Основа за вреднување на нематеријалните средства е: 1) начинот на нивното стекнување; 2) очекуваниот период на добивање на економска корист и 3) можноста да се продадат. Нематеријалното средство почетно се мери според набавната вредност. Во набавната вредност се вклучуваат сите трошоци за набавка и сите останати трошоци неопходни нематеријалното средство да се стави во функција.

Вреднување по почетното признавања (по моделот на набавна вредност)

По почетното признавање, нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за соодветната акумулирана амортизација и соодветната загуба поради обезвреднување.

Амортизација

Нематеријалните средства се амортизираат за период од 5 години.

Отпишување (повлекување од употреба и оттуѓување)

Нематеријалното средство треба да биде депризнаено/отпишано при неговото оттуѓување или кога не се очекуваат идни економски користи од неговата употреба и последователното оттуѓување.

Добивките или загубите кои настануваат со отпишување се утврдуваат како разлика помеѓу проценетата нето добивка од располагање со тоа средство и неговата сметководствена вредност и се признаваат како приход или расход за периодот во кој се настанати.

5.5. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА ШТО СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА

Нетековното средство се класификува како средство наменето за продажба во согласност со МСФИ 5 - *Нетековни средства кои се чуваат за продажба и прекинати работења*, доколку неговата

сметководствена вредност може првенствено да се поврати преку продажна трансакција, а не преку продолжување со користење. За едно средство да се класифицира како нетековно средство наменето за продажба, според условот од став 1 од оваа точка, потребно е да се исполнат и дополнителни услови:

- средството да е достапно за моментална продажба во тековната состојба во која се наоѓа,
- продажбата на средството е веројатно дека ќе се реализира во рок од една година од денот на признавањето како нетековно средство наменето за продажба, под што се подразбира дека постои план или одлука за продажба на средството. За продажбата на средството да биде веројатна, мора да постои пазар за тоа средство а понудената цена да биде разумно утврдена за да се овозможи продажба во рок од една година.

Вреднување

Нетековните средства кои се рекласифицирани како нетековни средства кои се чуваат за продажба се вреднуваат по пониската вредност од:

- сметководствената (сегашна) вредност и
- фер вредноста намалена за продажните трошоци.

Сметководствената вредност преставува вредност по која средството се води во деловните книги во моментот на неговата рекласификација како средство наменето за продажба.

Фер вредноста е пазарната вредност на денот на продажбата. Трошоците за продажба се трошоци кои можат директно да се припишат на продажбата на средството и кои не вклучуваат финансиски трошоци или даноци. Трошоците за продажба се утврдуваат според вредноста во моментот на проценката, а не според износот кој се очекува во моментот на идната продажба.

Ако сметководствената вредност е пониска од проценетата фер вредност намалена за продажните трошоци, вредноста по која нетековното средство наменето за продажба се вреднува во деловните книги, останува непроменета. Но, доколку сметководствената вредност е поголема од фер вредноста намалена за продажните трошоци, сметководствената вредност треба да се корегира и да се сведе на износот на фер вредноста намален за продажните трошоци.

Разликата помеѓу повисоката сметководствена вредност и пониската фер вредност се прикажува како расход по основ на обезвреднување.

Амортизација

По истекување на месецот во кое нетековното средство е рекласифицирано во нетековно средство наменето за продажба, се прекинува со пресметка на амортизацијата.

Промена на планот за продажба

Доколку нетековното средство кое е рекласифицирано во нетековно средство наменето за продажба во Извештајот за финансиската состојба сеуште не е продадено, се врши преиспитување за тоа дали сеуште се исполнети условите за средството да биде класифицирано како нетековно средство наменето за продажба.

Ако критериумите не се исполнети се врши рекласификација на нетековното средство кое се користи за извршување на активности.

Во овој случај, нетековното средство треба да биде вреднувано по пониската вредност од:

1. неговата сметководствена вредност пред да биде класифицирано како средство кое е наменето за продажба, усогласено за амортизацијата и обезвреднувањето кои би биле признати доколку средството никогаш не било класифицирано како нетековно средство наменето за продажба,

- неговата надоместлива вредност на датумот на одлуката нетековното средство да не се продава.

5.6. ЗАЛИХИ

Залихите вклучуваат:

- стоки кои се чуваат за продажба на големо, вклучувајќи ја и малопродажбата како облик на продажба, продажбата на големо како и продажбата на недвижности кои се чуваат за продажба;
- готови производи;
- недовршени производи;
- суровините, материјалите, резервните делови, ситниот инвентар, амбалажата и автомобилските гуми и помошен материјал.

Вреднување на залихите

Суровините, материјалите, резервните делови, ситниот инвентар, амбалажата и автомобилските гуми се евидентираат според трошоците на набавката, а пресметката на потрошокот со примена на методот ФИФО.

Набавениот ситен инвентар со ставање во употреба се отпишува со стапка од 20%. Векот на траење е 5 години (доколку се промени векот на траење ќе се промени и стапката на отпис).

Амбалажата и авто гумите се отпишуваат 100% со ставање во употреба.

Алтернатива: (отписот може да биди и помал во зависност од интензитетот на употреба на авто гумите и амбалажите).

Намалувањето на вредноста на залихите се спроведува во време на редовниот годишен попис, а врз основа на проценка за оштетеност, дотраеност и сл.

Намалувањето на вредноста на залихите се врши на товар на расходите на периодот, вклучувајќи го и секое нивелирање (сведување) по пат на отпис до нето реализационата вредност.

Залихите на недовршеното производство, полупроизводите и готовите производи се водат според трошоците на набавката, односно според цената на производството. Во цената на производството се вклучуваат: трошоците на материјали за изработка, платите за изработка, останатите директни трошоци и останатите општи трошоци кои може да се доведат во врска со сегашната состојба и сегашната локација на залихите. Износот на општите и директните трошоци кои се вклучени во вредноста на тие залихи се утврдува со калкулации кои посебно се изработуваат за секој производ и секој работен налог. Сите трошоци се водат по места и по носители на трошоци.

Трошоците на управата и продажбата (управно-продажна режија) не се вклучуваат во вредноста на залихите.

Намалувањето на вредноста на залихите на недовршеното производство, полупроизводи и готови производи се врши при годишниот попис. Намалување на вредноста на залихите, се врши во случај на неадекватен квалитет на изработката, оштетување и дотраеност на залихите до нето реализационата вредност ако е пониска од набавната. Во случај на вонредни настани на залихите им се намалува вредноста и пред редовниот годишен попис.

Нето реализационата вредност е проценета продажна цена во редовниот тек на работењето, намалена за проценетите трошоци за довршување на производството и проценетите трошоци потребни да се изврши продажбата.

Залихите на трговски стоки во продавниците, се водат по продажни цени со пресметана разлика во цени и вклучен данок на додадена вредност.

Залихите на трговски стоки во магацин (склад), се водат по набавни цени, односно по нето реализационата вредност ако е пониска од набавната.

Намалување на вредноста на залихите на трговската стока се спроведува во случај на пад на пазарните цени, оштетувања или други причини, а на товар на расходите на периодот.

Трошоците на услугите ги сочинуваат директните и индиректните трошоци кои се настанати со пружање на услуги. Директните трошоци за услугите се директни трошоци за работата на персоналот кој учествува во пружање на услугата, директни трошоци за материјали и останати директни трошоци како што е ангажирањето на надворешен експерт. Индиректни трошоци за услуги се трошоци за помошен материјал, потрошена енергија за давање на услугата, амортизација и одржување на опремата за давање на услугата, трошоци за надзор на персоналот кои директно учествуваат во давање на услугата, директните трошоци за материјал и останати директни трошоци, како што е ангажирањето на надворешен експерт. Индиректните трошоци за услуги се трошоци за помошниот материјал, енергијата потрошена за давање на услугата, амортизација за одржување на опремата која учествувала во вршење на услугата, трошоци за надгледување на персоналот и слично.

5.7. УЧЕСТВО ВО КАПИТАЛОТ

Вложувањата во зависни и поврзани правни лица се признаваат по методот на набавна вредност. Во согласност со ставот 1 од оваа точка, вложувањата во зависни и поврзани правни субјекти се искажува по трошокот на набавка без вклучување на промени на вредноста на учеството кои потекнуваат како резултат од други основи.

Проценката на загубата од обезвреднување на вложувањето во поврзани правни субјекти се заснова на уделот во тековната вредност на проектираните идни парични текови кои ќе бидат остварени од страна на поврзаниот правен субјект, вклучувајќи и парични текови од работата на поврзаните правни субјекти и приноси по основ на оттуѓување на вложувањата.

5.8. ПОЛИТИКА НА ПРИЗНАВАЊЕ НА КРАТКОРОЧНИТЕ ПОБАРУВАЊА

Побарувањата од подружници и други претпријатија, побарувањата од купувачите, побарувањата за повеќе исплатени износи од добивката, побарувањата од вработените, побарувањата од државата и другите институции и останатите побарувања се искажуваат по номинална вредност зголемена за каматите согласно склучениот договор односно одлуката за исплата.

Во вкупните побарувања најзначајна ставка се побарувањата од купувачите во земјата и странство. За овие побарувања друштвото ги има усвоено следниве политики: побарувањата од купувачите во земјата ги евидентира во денари и по срочност со рокови на втасување (недоспееани, од 0-30 дена, од 31-60 дена, од 61 до 90 дена, од 91-120 дена, над 120 дена).

Побарувањата од купувачите во странство ги евидентира во соодветни странски валути и во денари и по срочност со рокови на втасување (недоспееани, од 0-30 дена, од 31-60 дена, од 61 до 90 дена, од 91-120 дена, над 120 дена).

Побарувањата кои се сомнителни и неизвесни во наплатата друштвото ги евидентира на посебна сметка сомнителни и спорни побарувања во која спаѓаат сомнителните ненаплатени побарувања и тужените побарувања. За овие побарувања кои се постари од 3 години и ненаплативи, друштвото врз основа на одлука на Органот на управување врши исправка на вредноста на крајот на секоја деловна година по индиректна метода. Вака отпишаните побарувања се сврстуваат во даночно непризнатите расходи.

За побарувањата од купувачи спрема кои е отпочната стечајна постапка, друштвото врши редовно пријавување на своето побарување и за истото врши исправка на вредноста по индиректна метода.

Доколку побарувањето е признато од стечајниот управник неговиот отпис не е сврстен во групата на даночно непризнати расходи. За тужените побарувања за коишто постои правосилно судско решение за наплата, а кои неможат да се наплатат, друштвото врши директна исправка на вредноста и оваа исправка е сврстена во групата на даночно непризнати расходи.

5.9. ПОЛИТИКА НА ПРИЗНАВАЊЕ НА ДОЛГОРОЧНИТЕ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА

Хартии од вредност и удели

Хартиите од вредност се класифицираат како:

- хартии од вредност по фер вредност,
- хартии од вредност кои се чуваат до нивно доспевање и
- хартии од вредност расположливи за продажба.

Вложувањата во акции или удели се искажуваат според трошокот за нивно стекнување. Акциите и уделите се водат според методот на трошокот на вложувањето (набавна вредност вклучувајќи ги и трансакционите трошоци, освен за хартиите од вредност за тргување).

Хартии од вредност по фер вредност

Оваа категорија содржи две поткатегории: хартии од вредност кои се наменети за тргување и хартии од вредност кои се евидентираат по фер вредност.

Хартиите од вредност се класифицираат како средства наменети за тргувања доколку се стекнати заради продажба и тоа во краток рок.

Хартиите од вредност кои се класифицираат како хартии од вредност по фер вредност, после првичното признавање се вреднуваат по фер вредност при што трансакциските трошоци се вклучуваат во нивната вредност.

Пазарните хартии од вредност (наменети за тргување) се мерат според нивната тековна пазарна цена (берзанска цена) без вклучување на трансакциските трошоци.

Најдоцна при секое составување на Извештајот за финансиската состојба се утврдува фер вредноста а ефектот врз основа на промената на фер вредноста се признава како приход или расход на периодот во Извештајот за сеопфатна добивка.

Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Хартиите од вредност кои се чуваат до нивно доспевање, како што се благајничките записи, комерцијалните записи, дисконтирани меници и обврзници во странска валута кои потекнуваат од девизно штедење, се недеривативни финансиски средства со фиксна или одредлива исплата и фиксно доспевање за кое раководството има позитивна намера и можност да ги чува до нивното доспевање. Ако раководството одлучи да ги продаде овие средства, целата категорија се рекласифицира во средства расположливи за продажба.

Хартиите од вредност кои се чуваат до нивно доспевање се искажуваат по амортизирана вредност, со примена на методот на ефективен принос. Амортизираната вредност се пресметува со земање во предвид на сите дисконти или премии при купувањето во тек на периодот до доспевање.

Износот на загубата од обезвреднување на хартиите од вредност кои се чуваат до доспевање се пресметува како разлика помеѓу сметководствената вредност на вложувањето и моменталната вредност на очекуваните парични текови, дисконтирани по оригиналната каматна стапка на вложувањето и се искажуваат во Извештајот за сеопфатна добивка.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Непазарните хартии од вредност (расположливи за продажба) се мерат според проценетата објективна вредност.

Хартиите од вредност кои се расположливи за продажба по првичното признавање се искажуваат по нивната фер вредност, освен, доколку немаат котирана пазарна цена на активниот пазар па нивната објективна вредност не може да се определи.

Ефектот по основ на промена на фер вредноста на хартиите од вредност кои се расположливи за продажба се признаваат во рамките на капиталот, како ревалоризациона резерва.

5.10. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА

Дадените заеми, депозити и кауции се искажуваат според нивната номинална вредност, согласно договорот. Останатите краткорочни вложувања се искажуваат по набавна вредност, зголемена за каматата согласно склучениот договор.

5.11. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕН ВИШОК)

Ревалоризациона резерва (ревалоризационен вишок) произлегува од објективното вреднување на нетековните средства по нивното почетно признавање според набавната вредност, како и од дополнителното вреднување на финансиските инструменти кои се расположливи за продажба (Друштвото „Печатница 11-ти Октомври АД Прилеп“ ако не применува мерење на нетековните средства според објективната вредност или нема финансиски инструменти кои се расположливи за продажба нема да има ставка во Извештајот за финансиска состојба насловена како ревалоризационен вишок). Ревалоризациониот вишок се пренесува во акумулираната добивка кога ќе се реализира согласно со МСС 16.

5.12. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА РЕЗЕРВИТЕ

Резервите се искажуваат по номинална вредност со издвојување од нето добивката и тоа посебно за законски резерви, посебно за статутарни резерви и посебно за останати резерви.

5.13. ПОЛИТИКА НА ИСКАЖУВАЊЕ НА ДАНОКОТ НА ДОБИВКА

Данокот на добивка се утврдува и се плаќа според Годишниот даночен биланс и истиот претставува одбитна ставка од финансискиот резултат пред оданочување во Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка).

Одложен даночен трошок

Признавање на одложениот данок - одложени даночни средства и одложени даночни обврски, се врши во согласност со МСС 12 - *Данок на добивка*.

5.14. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Друштвото ја прикажува основната и разводнетата заработувачка по акција на обичните акции. Пресметката на основната заработувачка по акција е направена со поделба на нето добивката за тековната година која им припаѓа на имателите на обични акции со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

5.15. ПОЛИТИКА ЗА АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА

Однапред платените трошоци за идни периоди се искажуваат како активни временски разграничувања, а се пресметуваат во трошоци на периодот на кој се однесуваат. Причината за разграничувањето, како и износот кој се однесува на идните периоди мора да биде искажан на соодветна сметководствена исправа.

Приходите кои се пресметани во корист на тековниот период а немаат елементи да се искажат како побарување, се искажуваат како активни временски разграничувања. Кога ќе се стекнат услови за испоставување на документи врз основа на кој се стекнати побарувањата, временските разграничувања се пренесуваат на сметките на побарувањата. Основата за приходување и искажување на таквите износи на временските разграничувања мора да биде утврдена со соодветна сметководствена исправа.

5.16. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ЗАПИШАНИОТ КАПИТАЛ

Запишаниот (основен) капитал се искажува на посебна сметка во износ кој е запишан во трговскиот регистар при основањето, односно при промената на уписот на вредноста на капиталот.

Стектаните сопствени акции не го намалуваат бројот на издадените акции, туку влијаат на намалување на бројот на акциите кои се во оптек.

5.17. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИТЕ АКЦИИ

Износите искажани како премии на емитираните акции ја сочинуваат разликата помеѓу номиналната вредност на акциите и износите по кои истите се продадени.

5.18. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ЗАДРЖАНА (АКУМУЛИРАНА) ДОБИВКА / ЗАГУБА

Во деловните книги на друштвото „Печатница 11^{-ти} Октомври АД - Прилеп“ посебно се искажува задржаната (нераспоредена) добивка, а посебно искажаната загуба од работењето.

Искажаната загуба од работењето може да се покрие со задржаната добивка само со Одлука на друштвото „Печатница 11^{-ти} Октомври АД - Прилеп“, а во согласност со одредбите на Законот за трговските друштва.

Доколку настане загуба, истата се покрива од сите позиции на капиталот. Членовите на друштвото не се обврзани со договорот на Друштвото односно со статутот на Друштвото да ја покриваат загубата со внесување на дополнителни влогови.

Исплатата на дивиденда или добивка се спроведува врз основа на Одлука на Одбор на директори и согласно одредбите од Законот за трговските друштва.

Аванс на добивка може да се исплатува само ако во меѓупресметковниот период „Печатница 11^{-ти} Октомври АД - Прилеп“ искажува добивка, при тоа да не постои пренесена загуба и со соодветно

исполнување на сите останати услови согласно Законот за трговските друштва (Задолжителна екстерна ревизија).

5.19. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА ВО ТЕКОВНАТА ГОДИНА

Добивката или загубата за тековната година се искажува по оданочување и тоа како добивка односно загуба од работењето во тековната година.

5.20. ОБЕЗВРЕДНЕТ ИМОТ

Одредбите од оваа точка се однесуваат на следните видови на имот:

- недвижност (земјиште и градежни објекти),
- постројки и опрема,
- нематеријални средства,
- учество на капитал во зависни и поврзани правни субјекти.

Ако на денот на Извештајот за финансиската состојба постојат индикации дека вредноста на некое средство од ставот 1 од оваа точка е намалена, се врши проценка на надоместливата вредност. Надоместлива вредност претставува нето продажната цена или употребната вредност, во зависност која од овие две е пониска.

Ако надоместливата вредност е помала од сметководствена вредност, сметководствената вредност се сведува на надоместливата вредност и истовремено се намалуваат ревалоризационите резерви, доколку претходно биле формирани за тоа средство.

Доколку претходно не се формирани ревалоризациони резерви или формираните резерви се искористени за друга цел, износот на загубата од обезвреднување се признава како расход за периодот.

Ако на денот на Извештајот за финансиската состојба постојат индикации претходно признатата загуба со обезвреднување повеќе да не постои или да е намалена, се врши проценка на надоместливата вредност на тоа средство.

За средствата кои се вреднуваат по моделот на ревалоризација (објективна, фер вредност), загубата поради обезвреднување призната во претходните години се признава како приход односно како зголемување на ревалоризационата резерва, а сметководствената вредност се зголемува за надоместливата вредност.

5.21. ТРОШОЦИ ОД ПОЗАЈМИЦИ

Трошоците за позајмици се признаваат како расходи за периодот во кој се настанати, освен оние кои се капитализирани.

Трошоците за позајмиците директно припишани на стекнување, изградба или производство на средства кои се квалификуваат согласно МСС 23, се капитализираат како составен дел од набавната вредност, односно од цената на чинење на средството.

Капитализацијата на трошоците од позајмици се врши во случај на изградба на објект или некое друго средство на кое му е потребен значителен временски период за да биде подготвено за употреба или продажба.

Капитализација на трошоците од позајмици се врши и за залихи за кои е потребен значителен временски период за да се подготват за продажба.

Капитализација на трошоците од позајмици се врши од почетокот на периодот на вложување во средството па се до моментот кога се завршени сите активности кои се неопходни за средството да се подготви за планираната употреба или продажба.

5.22. ЕФЕКТИ ОД ДЕВИЗНИТЕ КУРСЕВИ

Трансакциите во странски валути при почетното признавање, се евидентираат во денарска противвредност, со примена на средниот курс од НБРСМ кој важи на денот на трансакцијата.

На секој датум на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, паричните ставки (девизните средства, побарувањата и обврските) се пресметуваат со примена на заклучниот курс (курсот на денот кога се изготвува извештајот).

Курсните разлики кои настанале по основ на трансакција во странска валута се признаваат како приход или расход на периодот во кој настанале.

5.23. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА (ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ)

Парите на сметките во денари кај комерцијалните банки се водат по номинални износи според доставениот извод за состојбата на прометот на тие сметки.

Парите во благајна во денари се искажуваат по номинална вредност.

Девизите на сметките во банка и благајна се искажуваат по средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија на денот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба.

Пресметувањето на девизите се врши секогаш на денот на промената на состојбата на сметката (благајната) и на крајот на месецот.

За целите на составување на Извештајот за паричните текови:

- а) паричните средства ги опфаќаат готовината во касите и депозитите по видување (денарски и девизни),
- б) паричните еквиваленти ги опфаќаат краткорочните, високо ликвидни вложувања, кои брзо можат да се конвертираат во парични средства и кои се предмет на безначаен ризик во промената на нивната вредност (рок на достасаност до 3 месеци и помалку).

5.24. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ

Обврските спрема поврзаните претпријатија, обврските по заеми, обврските спрема кредитните институции, обврските за аванси, обврските спрема добавувачите и останатите долгорочни обврски се искажуваат по номинална вредност, зголемена за достасаните камати според склучениот договор.

Долгорочните резервирања се искажуваат како долгорочни обврски за гаранции и отпремнини.

Обврските искажани во девизи се пресметуваат по средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија на денот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, но и на крајот на секој месец во случај кога се отплаќаат долгови.

Обврските за хартии од вредност се искажуваат по номинална вредност на хартиите од вредност според одлуката за издавање зголемена за каматата која се однесува на тековниот пресметковен период.

За долгорочните обврски за кои не се пристигнати опомени и тужбени побарувања а се постари од три години, Друштвото врши нивно приходување.

5.25. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА КРАТКОРОЧНИТЕ ОБВРСКИ

Обврските по заеми, обврските спрема кредитните институции, обврските за аванси, депозити и гаранции, обврските спрема добавувачите, обврските спрема вработените, обврските за даноци, придонеси и други давачки, обврските врз основа на удели во резултатот и останатите краткорочни обврски се искажуваат во вредност која е искажана во соодветната сметководствена исправа, зголемена за каматите според склучениот договор, пропис, односно одлука, на надлежниот орган на „Печатница 11^{ти} Октомври АД - Прилеп“.

Овие обврски се класифицираат како краткорочни, доколку на датумот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба рокот на доспевање им е до 12 месеци.

Обврските по меници и чекови, односно обврските по останатите хартии од вредност се искажуваат по номинална вредност на хартиите од вредност кои ги сочинуваат краткорочните обврски на друштвото зголемени за каматите, ако се договорени или утврдени со одлуката за издавање на хартии од вредност.

За краткорочните обврски за кои не се пристигнати опомена и тужбени побарувања а се постари од три години, Друштвото врши нивно приходување.

5.26. ПОЛИТИКА ЗА ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА

На товар на пресметковниот период се пресметуваат и трошоците за кои не постојат соодветни сметководствени исправи за да можат да се признаат како обврска, а за кои со сигурност може да се утврди дека се однесуваат на тековниот пресметковен период. Кога ќе се прибават документи за признавање на обврските, се врши укинување на временските разграничувања во корист на сметките на обврските.

Приходите за кои нема услови за признавање во тековниот пресметковен период, се одложуваат преку временски разграничувања за идни периоди.

Во корист на временските разграничувања се евидентираат и наплатените приходи кои се однесуваат за идните периоди, а за кои не било искажано соодветно побарување.

5.27. ПОЛИТИКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ПРИХОДИТЕ И РАСХОДИТЕ

Дефиниција за приходи и расходи

Приходите ги опфаќаат приходите и добивките.

Приходите настануваат со вршење на редовните активности. Приходите од редовните активности се приходи од продажба на производи, стока и услуги, камати, дивиденди, авторски надомести, закупнини и др.

Добивките претставуваат други ставки кои ја задоволуваат дефиницијата на приходи и можат, но не мора да настанат со вршење на редовните активности. Добивките претставуваат раст на економската вредност и како такви не се разликуваат од приходите. Добивките опфаќаат добивки кои настануваат со оттуѓување на нетековните средства, како и нереализираните добивки како што се добивки кои настануваат од ревалоризација на хартиите од вредност расположиви за продажба и добивки кои се резултат на зголемување на сметководствената вредност на нетековните средства. Добивките се прикажуваат во нето износ, откако ќе се намалат за соодветните расходи.

Расходите опфаќаат загуби и расходи кои настануваат како последица на редовните активности. Расходите кои настануваат како последица на редовната активност ги опфаќаат трошоци за продажба, амортизација и други деловни расходи.

Загубите претставуваат други ставки кои ја задоволуваат дефиницијата за расходи и можат, но не мораат да настанат како последица на редовните активности. Загубите претставуваат намалување на економската вредност и како такви не се во својата природа различни од останатите расходи.

Загубите опфаќаат на пример, загуби кои се последица на катастрофа, како што се пожар и поплава, како и загуби кои настануваат со оттуѓување на нетековните средства. Дефиницијата за расходи, исто така, вклучува и нереализирани загуби, на пример оние кои настануваат од ефект на промена на девизните курсеви. Загубите обично се прикажуваат на нето основа без приходот кој е соодветен за нив.

5.27.1. Признавање на приходите

Приходите се мерат според објективната вредноста на примениот надомест или на побарувањето. Приходите се признаваат ако истовремено пораснат средствата или се намалат обврските.

Приходите од продажба на производи се признаваат ако:

- на купувачот му се пренесени сите ризици и користи од сопственоста над производите;
- друштвото не задржува, ниту трајно управување, ниту контрола над производите;
- износот на приходите може да се измери;
- е веројатно дека продадените производи ќе се наплатат;
- трошоците кои настанале или кои ќе настанат во врска со продажбата може со сигурност да се измерат.

Ако во моментот на настанувањето на настанот се процени дека наплатата не е извесна, приходите се одложуваат. За реализацијата од претходните пресметковни периоди и за онаа која во тековниот пресметковен период е пресметана во корист на приходите, се врши исправка на побарувањата на товар на трошоците.

За приходите што не се дефинирани со овој акт се применува Меѓународниот сметководствен стандард 18 и другите стандарди (*односно Одделот 23 на МСФИ за МСЕ и другите оддели*).

5.27.2. Признавање на расходите

Расходите се признаваат согласно Рамката за составување и презентирање на финансиските извештаи (МСФИ).

Во политиката за признавање на расходите, Друштвото се придржува до следните критериуми:

- расходите имаат за последица намалување на средствата или зголемување на обврските и е возможно да се измери со сигурност;
- расходите имаат директна поврзаност со настанатите трошоци и посебните позиции на приходите;
- кога се очекува остварување на приходите во повеќе идни пресметковни периоди, тогаш признавањето на расходите се извршува со постапка на разумна алокација на пресметковните периоди;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период кога издатокот не остварува идни економски користи, а нема услови да се признае како позиција на активата во Извештајот за финансиска состојба;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период и тогаш кога настанала обврска, а нема услови да се признае како позиција на активата.

Сите трошоци и расходи кои се однесуваат на пресметковниот период мора да бидат опфатени во финансиските извештаи.

5.27.2.1 Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска од набавната, по сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Во текот на разгледуваниот период Друштвото нема трансакции кои преставуваат финансиски наеми, при што истото не се јавува ни како наемател ни како наемодавател на такви средства.

Наемите кај кои значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од страна на наемодавателот, се класифицирани како оперативни наеми.

Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во извештајот за сеопфатна добивка на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во извештајот за финансиската состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности. Друштвото во текот на 2019 година не се јавува ни како корисник ни како давател на средства по основ на оперативен наем.

5.28. ПРИНЦИПИ НА КОНСОЛИДАЦИЈА

Финансиските извештаи на матичното друштво Економско Биро ДООЕЛ и на зависните правни субјекти Печатница 11^{та} Октомври АД и Единаесет Трејд ДООЕЛ се консолидираат посебно во финансиските извештаи на Групацијата Економско Биро со примена на методот за потполна консолидација.

Методот на потполна консолидација се применува независно од процентот на учество на капитално зависните правни субјекти чии финансиски извештаи се консолидираат.

Малцинскиот интерес на капитално зависните правни субјекти како и нето резултатот се прикажуваат посебно во консолидираните финансиски извештаи.

Пропорционалната консолидација се применува за правните субјекти кои се во сопственост и под контрола и со кои заедно управуваат деловните партнери. Поединечните средства, обврски, приходи и расходи се консолидираат пропорционално според учеството во капиталот на заедничкиот правен субјект.

Вложувањето во поврзан правен субјект, за потребите на составување на консолидирани финансиски извештаи, сметководствено се прикажува со примена на методот на главнина.

5.29. ГРЕШКИ ОД ПРЕТХОДЕН ПЕРИОД

Материјално значајна грешка која е откриена во тековниот период, а се однесува на претходен период и која при тоа има значително влијание врз финансиските извештаи на еден или повеќе претходни периоди со што претходните финансиски извештаи не можат да се сметаат за веродостојни, се смета за грешка од претходен период согласно на МСС 8 - *Сметководствени политики, промена на сметководствените проценки и грешки (односно Одделот 10 на МСФИ за МСЕ)*.

Грешката од претходниот период се поправа, така што за износот на таа грешка се врши корекција на почетната состојба на пренесениот резултат, односно соодветната позиција во Извештајот за финансиската состојба, доколку грешката е од таква природа да не влијае на резултатот.

Материјално безначајните грешки се признаваат како приход или расход за тековниот период. Материјалноста на грешките се проценува од случај до случај во моментот кога ќе се открие грешката.

5.30. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

За ефектите од деловните случувања кои настануваат во периодот помеѓу издавање на Извештајот за финансиската состојба и датумот кога се одобруваат финансиските извештаи и се во директна врска со состојбата на позициите кои постојат на датумот на издавање на Извештајот за финансиската состојба, се врши корекција на претходно признатите износи во финансискиот извештај (на пример: наплатено побарување за кое претходно била извршена исправка).

За ефектите од деловните случувања кои настануваат во периодот помеѓу издавањето на Извештајот за финансиската состојба и датумот кога се одобруваат финансиските извештаи а се однесуваат на околности кои не постоеле на датумот на издавањето на Извештајот за финансиската состојба, во белешките кон финансиските извештаи се врши обелоденување на природата на случувањето и процена на неговиот финансиски ефект.

БЕЛЕШКА 6. ПРОМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Сметководствените политики кои се утврдени со овој правилник се применуваат од период до период на конзистентна основа.

Сметководствената политика се менува доколку таа е условена со измена или донесување на нов МСС/МСФИ.

По исклучок од ставот 1 и 2 на оваа точка, промена на сметководствените политики може да се направи доброволно, ако се процени дека новата сметководствена политика води кон подобра презентација на случувањата и позициите во финансиските извештаи.

За промените во сметководствените политики одлучува Одборот на директори на Печатница 11^{та} Октомври АД - Прилеп.

Новата сметководствена политика се применува ретроактивно кога тоа се бара со МСС/МСФИ како од секогаш да била во примена, освен кога износот за корекција не може прецизно да се утврди, во кој случај новата сметководствена политика се применува на перспективна основа.

Ефектот кој настанува од ретроактивна примена на новите сметководствени политики се признава како корекција на пренесениот резултат, во согласност со МСС 8 (*односно Одделот 10 на МСФИ за МСЕ*).

БЕЛЕШКА 7. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

За оние средства, обврски, приходи и расходи за кои во овој акт не се утврдени сметководствени политики ќе се применува основниот третман за нивно мерење утврден во соодветните МСФИ.

Овој акт се применува на финансиските извештаи кои се составуваат за деловната 2019 година и за следните години.

БЕЛЕШКА 8. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Финансиски ризици и управување со истите

Друштвото влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и кредиторите. Главните ризици на кои Друштвото е изложено и политиките за управување со нив се следните:

8.1.Пазарен ризик

Ризик од промени на курсевите

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Друштвото нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Северна Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид на ризик. Според ова, Друштвото е изложено на можни флуктуации на странските валути, чиј ефект е даден во табелата подолу.

Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога неговите купувачи нема да бидат во можност да ги исполнат своите стасани обврски за плаќање. Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик со оглед на фактот дека има голем број на купувачи во земјата и странство. Друштвото нема изградено некоја посебна политика со цел да управува или да го намали кредитниот ризик.

Каматен ризик

Друштвото се изложува на ризик од промена на каматните стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има депонирани средства во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Друштвото не користи вакви кредити и позајмици и нема депонирани средства во банки, може да се каже дека не постои изложеност на ваков вид на ризик.

Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа стасаните обврски спрема своите доверители.

Ваквиот вид на ризик се надминува со континуирано обезбедување на потребна готовина за сервисирање на своите стасани обврски и Друштвото нема вакви проблеми во своето работење.

Даночен ризик

Согласно законските прописи во Република Северна Македонија финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Друштвото подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесување на даночните извештаи за тековната година. Во 2019 година не е извршена даночна контрола, додека во претходната година е извршена контрола од страна на УЈП за што постои записник со наод од извршената контрола за ДДВ и тоа за периодот од 01.11.2018 до 30.11.2018 година заведен под број 27201/031902-00005/2 од 28.01.2019 година. Со овој наод е утврдена неправилност на помалку искажан влезен данок во износ од 54 илјади денари, при што Друштвото уредно има доставено нова корегирана ДДВ пријава. Дополнителни даноци во случај на идна контрола од страна на даночните власти во овој момент неможат да се определат со разумна сигурност.

Утврдување на објективна вредност

Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачите, долгорочните финансиски вложувања, обврските кон добавувачите, обврските по кредити и нефинансиските средства за кои голем број на сметководствените политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства и обврски е приближна на нивната сметководствена вредност со оглед на фактот дека истите имаат релативно кратка доспеаност со рок од максимум до една година од датумот на билансот на состојба.

8.2. Финансиски инструменти

Ризик на финансирање

Друштвото врши финансирање на своето работење од сопствени средства и со користење на краткорочни и долгорочни кредити со цел да обезбеди соодветен поврат на вложувањата. Друштвото континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа која со состојба на 31 Декември тековна и претходна година е следна:

Долгорочна задолженост:	2019 000 МКД	2018 000 МКД
Долгорочни обврски (по кредити и други обврски)	1.315	1.972
Пари и парични еквиваленти	9.963	4.893
Нето обврски / пари	(8.648)	(2.921)
Вкупен капитал	156.747	156.422
% на учество на долгорочните обврски / парите во вкупниот капитал	5,52%	1,87%

Вкупна задолженост:	2019 000 МКД	2018 000 МКД
Вкупно краткорочни и долгорочни обврски	18.180	21.142
Вкупни средства	174.927	177.564
% на учество на обврските во вкупните средства	10,3%	11,9%

Ризик од девизни валути

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути.

Состојбата со девизните износи на средствата и обврските деноминирани во (000) МКД на 31 декември тековната и претходната година по валути е следната:

	Средства		Обврски		Салдо	Салдо
	Тековна година 31.12.2019	Претходна година 31.12.2018	Тековна година 31.12.2019	Претходна година 31.12.2018	2019	2018
ЕУР	1.907	4.198	3.131	4.297	(1.224)	(99)
УСД	54	-	(67)	(127)	(13)	(127)
Други	-	-	-	-	-	-
ВКУПНО	1.961	4.198	3.064	4.170	(1.237)	(226)

Друштвото претежно е изложено на ЕУР.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 10% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемување за 10%		Намалувања за 10%	
	Тековна година 31.12.2019	Претходна година 31.12.2018	Тековна година 31.12.2019	Претходна година 31.12.2018
ЕУР	(122,4)	(9,9)	122,4	9,9
УСД	(1,3)	13	1,3	(13)
Други	-	-	-	-
Нето ефект	(123,7)	3,1	123,7	(3,1)

Ризик од промена на каматите

Друштвото се изложува на ризик од промена на каматните стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има пласирано средства кај други друштва или банки договорени по варијабилни каматни стапки. Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот на годините е како што следи:

Финансиски средства	во (000) МКД	
	Тековна година 31.12.2019	Претходна година 31.12.2018
Некаматносни:		
- Парични средства	9.963	4.893
- Побарувања од купувачи	33.884	40.227
- Дадени аванси	-	-
- Останати побарувања и позајмици	24.368	24.271
- Вложувања во подружници	789	789

- Вложувања во придружени друштва	-	-
- Вложувања расположливи за продажба	-	-
	69.004	70.180
Каматоносни со променлива камата:		
- Парични средства на сметки	-	-
- Дадени депозити во банки	-	-
	69.004	70.180
Финансиски обврски		
Некаматоносни:		
- Обврски кон добавувачи	14.140	16.161
- Останати тековни обврски	1.526	1.415
	15.666	17.575
Каматоносни со променлива камата:		
- Кредити од НЛБ Банка	-	-
	15.666	17.575

Ризик од ликвидност

Друштвото е изложено на ризик од ликвидност кога нема да биде во можност со своите парични средства редовно да ги плаќа стасаните обврските спрема своите доверители и кредитори. Ваквиот ризик Друштвото го надминува со континуирано обезбедување на потребни парични средства за сервисирање на своите пристигнати обврски.

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември тековната година според нивната доспеаност:

	Недоспеани	0 до 30	31-60	61-90	91-120	Над 120	Вкупно
		дена	дена	дена	дена	дена	
Парични средства	9.963	-	-	-	-	-	9.963
Купувачи во земјата	16.986	2.244	871	1.733	1.379	1.633	24.846
Купувачи во странство	-	-	680	-	654	24	1.358
Спорни и сомнителни поб.	-	-	-	-	-	7.680	7.680
Останати побарувања	2.092	-	-	-	-	-	2.092
Дадени позајмици	22.050	-	-	-	-	-	22.050
Вложувања	-	-	-	-	-	-	-
Вкупни средства	51.091	2.244	1.551	1.733	2.033	9.337	67.989
Останати финансиски обв.							
Добавувачи во земјата	8.055	874	1.627	109	124	288	11.076
Добавувачи во странство	3.132	(8)	-	-	-	(60)	3.064
Обврски за аванси	-	-	-	-	-	-	-
Кредити	1.200	-	-	-	-	-	1.200
Останати обврски	1.526	-	-	-	-	-	1.526
Вкупни обврски	13.913	866	1.627	109	124	228	16.866

Од претходната табела се гледа дека приливот на брзо ликвидни парични средства е поголем од одливот, со што ликвидноста на Друштвото не е доведена во прашање.

БЕЛЕШКА 9. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

Приходи од продажба	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Приходи од продажба на добра (производи) и услуги во земјата	56.183	65.270
• Приходи од продажба на добра (стоки) во земјата	10.332	1.731
• Приходи од продажба на добра (производи, стоки) и услуги во странство	21.352	18.865
• Приходи од продажба на материјали, резервни делови и отпадоци	1.379	1.262
• Приходи врз основа на употреба на сопствени услуги	-	9
• Добивка од продажба на нематеријални и материјални средства	430	-
Вкупно приходи од продажба:	89.677	87.137

Приходите од продажба во 2019 година се 74% остварени од продажба на домашен пазар и 24% од продажба на странски пазар. Во 2018 година приходите од продажба во земјата изнесуваат 77%, додека приходите од продажба во странство учествуваат со 22% во вкупните приходи од продажба.

БЕЛЕШКА 10. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

Опис на останати приходи	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Приходи од вредносно усогласување на залихи	-	-
• Добивка од продажба на нематеријални и материјални средства	-	26
• Приходи од наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврските	609	705
• Останати приходи од работењето	2.831	2.507
Вкупно останати приходи:	3.440	3.237

Во тековната 2020 година најголема ставка претставуваат останатите приходи од работењето кои се однесуваат на приходи од поврат на придонеси поради фактот што Печатница 11^{-та} Октомври АД – Прилеп е Заштитно Друштво.

БЕЛЕШКА 11. ПРОМЕНА НА ВРЕДНОСТА НА ЗАЛИХИТЕ НА ГОТОВИ ПРОИЗВОДИ И НА НЕДОВРШЕНО ПРОИЗВОДСТВО

Опис на промената на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Залихи на готови производи и на недовршено производство на почетокот на годината	2.466	2.304
• Залихи на готови производи и на недовршено производство на крајот на годината	2.788	2.466

Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство:	322	162
---	------------	------------

Од претходниот преглед се гледа дека залихите на недовршено производство и на готовите производи на крајот на годината се поголеми во однос на почетокот на годината за износ од 322 илјади денари. За овој износ трошоците од класа 4 треба пресметковно да се намалат за да можат да се добијаат вкупните расходи од работењето за 2019 година.

БЕЛЕШКА 12. ТРОШОЦИ ЗА СУРОВИНИ И ДРУГИ МАТЕРИЈАЛИ

Опис на трошоци за сировини и други материјали	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Трошоци за сировини и материјали (за производство)	48.818	46.190
• Трошоци за материјали (за администрација, управа и продажба)	94	35
• Трошоци за енергија (за производство)	3.957	4.218
• Трошоци за енергија (за администрација, управа и продажба)	113	123
• Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за производство)	138	148
• Трошоци за ситен инвентар и автогуми	32	40
Вкупно трошоци за сировини и други материјали:	53.152	50.753

Трошоците за сировини и материјали во 2019 година се зголемени за околу 4,7% во однос на 2019 година.

БЕЛЕШКА 13. НАБАВНА ВРЕДНОСТ НА ПРОДАДЕНИ СТОКИ

Набавната вредност на продадените стоки за тековната 2019 година изнесува 144 илјади денари додека за претходната 2018 година набавната вредност на продадени стоки изнесуваше 334 илјади денари.

БЕЛЕШКА 14. НАБАВНА ВРЕДНОСТ НА ПРОДАДЕНИ МАТЕРИЈАЛИ РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ, СИТЕН ИНВЕНТАР, АМБАЛАЖА И АВТОГУМИ

Набавната вредност на продадените материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми за тековната 2019 година изнесува 259 илјади денари додека за претходната 2018 година таа изнесуваше 165 илјади денари.

БЕЛЕШКА 15. УСЛУГИ СО КАРАКТЕР НА МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШОЦИ

Опис на услуги со карактер на материјални трошоци	2019	2018
--	-------------	-------------

	000 МКД	000 МКД
• Транспортни услуги	888	1.040
• Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	256	316
• Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	9.168	9.618
• Услуги за одржување и заштита	2.242	2.053
• Наем – лизинг	-	31
• Комунални услуги	453	476
• Трошоци за истражување и развој	-	-
• Останати услуги	4.067	4.362
Вкупно услуги со карактер на материјални трошоци:	17.074	17.896

Од претходниот преглед може да се констатира дека вкупните услуги со карактер на материјални трошоци во 2019 година се помали за 4,6% во однос на 2018 година и тие главно се однесуваат на надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги извршени од страна на капитално поврзаното друштво Единаесет Трејд ДООЕЛ (8.633 илјади денари) и останати услуги кои се однесуваат главно на трошоци за услуги на агенција на обезбедување (1.068 илјади денари).

БЕЛЕШКА 16. ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Опис на останати трошоци од работење	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор	600	489
• Трошоци за спонзорства и донации	10	-
• Трошоци за репрезентација	113	195
• Трошоци за осигурување	473	586
• Банкарски услуги и трошоци за платен промет	189	214
• Даноци кои не зависат од резултатот, членарини и други давачки	328	199
• Останати трошоци на работењето	127	32
Вкупно останати трошоци од работење:	1.839	1.716

Останатите трошоци од работењето се поголеми за 7,17% во однос на претходната година и главно се однесуваат на трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор.

БЕЛЕШКА 17. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Опис на трошоци за вработените	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Плати и надомести на плата (нето)	7.710	7.475
• Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	531	528
• Придонеси од задолжително социјално осигурување	4.009	3.979
• Останати трошоци за вработените	616	681
Вкупно трошоци за вработените:	12.865	12.663

Од горниот преглед се гледа дека трошоците за вработените во 2019 година се зголемени за 1,6% во однос на претходната година. Број на вработените во тековната година изнесува 36 (претходна: 38 вработени).

БЕЛЕШКА 18. АМОРТИЗАЦИЈА НА МАТЕРИЈАЛНИ И НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Трошоците на пресметаната амортизација за 2019 година изнесуваат 4.360 илјади денари од кои 128 илјади денари се однесуваат за нематеријални средства, а 4.232 илјади денари се однесуваат за амортизација на материјалите средства. Трошоците на пресметаната амортизација за 2018 година изнесуваат 3.870 илјади денари од кои 128 илјади денари се однесуваат за нематеријални средства, а 3.742 илјади денари се однесуваат за амортизација на материјалните средства.

За амортизацијата е карактеристично тоа што истата во последните 3 години (2017, 2018 и 2019) се пресметува само на одделни видови на материјални средства. Тоа се оправдува со фактот што во последните години значително е намален обемот на работата на Друштвото при што истото донесе посебна Одлука за пресметување на помала амортизација од онаа која е пропишана според пропорционалниот модел и според амортизационите стапки предвидени во сметководствените политики на Друштвото. Разликата во пресметаната амортизација за 2019 година и онаа која фактички треба да биди пресметана, најдобро може да се види од следниот преглед:

Ред. бр.	Вид на основно средство	Пресметана по завршна сметка 2019 година во (000) МКД	Реална амортизација 2019 година согласно сметководствените политики и амортизациони стапки во (000) МКД	Разлика помеѓу реалната и пресметана амортизација во (000) МКД
1	2	3	4=3-2	
1	Градежни објекти	774	1.082	308
2	Постројки и опрема	2.681	10.404	7.723
3	Транспортни средства	777	1.204	427
4	Нематеријални средства	128	128	-
ВКУПНО:		4.360	12.818	8.458

БЕЛЕШКА 19. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ (ОБЕЗВРЕДНУВАЊЕ) НА ТЕКОВНИ СРЕДСТВА

Опис на вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Вредносно усогласување на залихи на сировини и материјали	1	20
Вкупно вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства:	1	20

Вредносното усогласување на тековни средства е во незначителен износ и се однесува на вредносно усогласување на залихите на сировини и материјали во износ од 1 илјади денари.

БЕЛЕШКА 20. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Опис на останати расходи од работењето	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Кусоци, кало, растур, расипување и кршење	1.630	-
• Расходи врз основа на директен отпис на побарувања	274	133
• Расходи за дополнително одобрени попусти, рабати, рекламации и дадени примероци	1.491	1.993
• Казни, пенали, надоместоци за штети и друго	-	1
• Останати расходи од работењето	8	11
Вкупно останати расходи од работењето:	3.402	2.138

Останатите расходи од работењето во тековната 2019 година се зголемени во однос на 2018 година за 59%. Најголем дел од овие расходи се однесуваат на дополнително одобрени кусоци, кало, растур, расипување и кршење.

БЕЛЕШКА 21. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ

Опис на финансиски приходи	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Приходи врз основа на камати од работењето со поврзани друштва	-	11
• Приходи од камати и позитивни курсни разлики	13	21
• Останати финансиски приходи	27	124
Вкупно финансиски приходи:	40	156

БЕЛЕШКА 22. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ

Опис на финансиските расходи	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Расходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	3	765
• Расходи врз основа на негативни курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	36	68
• Останати финансиски расходи	20	1
Вкупно финансиски расходи:	59	834

Од претходната белешка се гледа дека финансиските расходи во 2019 година се помали во однос на 2018 година за 93%. Тоа намалување се должи пред сè на намалување на расходите врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва.

БЕЛЕШКА 23. ДОБИВКА/ЗАГУБА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ

Добивката пред оданочување за тековната 2019 година изнесува 325 илјади денари. Во минатата 2018 година Друштвото прикажа добивка пред оданочување која изнесуваше 302 илјади денари.

БЕЛЕШКА 24. ДАНОК НА ДОБИВКА

Друштвото во тековната 2019 година прикажа добивка пред оданочување во вкупен износ од 325 илјади денари. Поради фактот што Печатница 11-та Октомври АД – Прилеп е Заштитно друштво, изготвува даночен биланс, пресметува данок на добивка но истиот не го плаќа бидејќи е регистрирана како заштитно друштво и е ослободена од плаќање на данок на добивка.

Пресметка на данок на добивка	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Финансиски резултат	325	302
• Непризнати расходи за даночни цели	2.383	1.175
• Даночна основа	2.708	1.477
• Намалување на даночна основа (износ на вратен дел од заем)	2.100	-
• Даночна основа	608	1.477
Данок на добивка (10% x даночна основа)	61	148

БЕЛЕШКА 25. НЕТО ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА

Нето добивката за деловната 2019 година изнесува 325 илјади денари и е идентична со добивката пред оданочување. Во претходната 2018 година ова Друштво има остварено нето добивка која изнесуваше 302 илјади денари.

БЕЛЕШКА 26. ВКУПНА СЕОПФАТНА ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ГОДИНАТА

Вкупната сеопфатна добивка за тековната 2019 година изнесува 325 илјади денари и е идентична со нето добивката за деловната година. Вкупната сеопфатна добивка за претходната 2018 година изнесуваше 302 илјади денари.

БЕЛЕШКА 27. ОСНОВНА ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Основната заработувачка по акција изразена во денари за тековната 2019 година изнесува 10,16 денари, а во претходната 2018 година заработувачката по акција изнесуваше 9,45 денари.

БЕЛЕШКА 28. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Движењето на нематеријалните средства изгледа како што следи:

Вид на основно средства	Концесии, патенти, лиценци	Гудвил	Софтвер	Останати средства	Немататер. средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност на НС (состојба на 01.01.2019 г.)	-	-	512	-	-	512
- директни зголемувања	-	-	-	-	-	-
- намалување / расход	-	-	-	-	-	-
- прекнижување	-	-	-	-	-	-
Состојба на НС на 31.12.2019 година	-	-	512	-	-	512
Исправка на НС на 01.01.2019	-	-	(384)	-	-	(384)
- амортизација во 2019 год.	-	-	(128)	-	-	(128)
- намалување / расход	-	-	-	-	-	-
- прекнижување	-	-	-	-	-	-
Состојба на исправката на НС на 31.12.2019 год.	-	-	(512)	-	-	(512)
Сегашна вредност на НС на 31.12.2019 год.	-	-	-	-	-	-
Вредност на НС на 31.12.2018 г.	-	-	128	-	-	128

Од прегледот се гледа дека нема нови набавки на нематеријални средства. Пресметана е амортизација од 25% на софтверот за тековната 2019 година, со што целосно е отпишана неговата вредност.

БЕЛЕШКА 29. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Вид на основно средства	Земјиште	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, погонски и канцел. инвентар, мебел и транспор. средства	Вкупно
Набавна вредност на НПО (состојба на 01.01.2019 год.)	7.735	65.755	422.032	7.238	502.760
- директни зголемувања	-	-	823	1.186	2.009
- намалување / расходи	-	-	(1.943)	(1.033)	(2.976)
- прекнижување	-	-	-	-	-
Состојба на НПО на 31.12.2019 год.	7.735	65.755	420.912	7.391	501.793
Исправка на НПО на 01.01.2019 год.	-	(33.820)	(376.787)	(3.171)	(413.778)
- амортизација во 2019 год.	-	(774)	(2.681)	(777)	(4.232)
- намалување / расходи	-	-	1.943	568	2.511
- прекнижување	-	-	-	-	-
Состојба на исправката на НПО на 31.12.2019 год.	-	(34.594)	(377.525)	(3.380)	(415.499)

Сегашна вредност на НПО на 31.12.2019 год.	7.735	31.161	43.387	4.011	86.294
Вредност на НПО на 31.12.2018 год.	7.735	31.935	45.245	4.067	88.981

Од прегледот за движењето на материјалите средства може да се констатира дека:

- Во тековната 2019 година кај земјиштето и градежните објекти нема промени на вредноста во однос на 2018 година;
- Кај постројките и опремата има зголемување од 823 илјади денари и истото се однесува на:
 - Набавка на графичка опрема – процесор G&J KYLIN 85T во износ од 750 илјади денари по фактура број 19-300-001141 од 15.11.2019 година од 6 Мај ДОО Скопје.

Кај постројките и опремата има и намалување во износ од 1.943 илјади денари кое се однесува на продадена машина за перфорирање. Машината е продадена врз основа на фактура број 004-73/2019 од 18.11.2019 година на NTG BLENDI Косово во износ од 400 илјади денари и е целосно отпишана од евиденцијата во друштвото.

- Кај алатот, погонски и канцелариски инвентар, мебел и транспортни средства има зголемување во износ до 1.186 илјади денари кој се однесува на набавка на автомобил Peugeot врз основа на фактура број 546/19 од 27.11.2019 година од Еуроимпекс ДОО Скопје.

Кај алатот, погонски и канцелариски инвентар, мебел и транспортни средства има и намалување во износ од 1.033 илјади денари кое се однесува на продажба на транспортно средство IVECO врз основа на фактура број 004-644/2019 од 27.11.2019 година на Мегашпед ДООЕЛ Прилеп во износ од 584 илјади денари.

Сите недвижности, постројки и опрема со кои располага Друштвото се користат за извршување на неговите активности.

БЕЛЕШКА 30. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Опис на долгорочни финансиски средства	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Вложувања во подружница (Единаесет Трејд ДООЕЛ Прилеп)	789	789
• Останати долгорочни финансиски средства	-	-
Вкупно долгорочни финансиски средства:	789	789

Долгорочните финансиски средства се однесуваат на вложувања во подружницата Единаесет Трејд ДООЕЛ Прилеп.

БЕЛЕШКА 31. ЗАЛИХИ

Опис на залихи	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Залихи на сировини и материјали	16.266	12.803
• Залиха на резервни делови, ситен инвентар, амбалалажа и автогуми	424	441
• Залиха на недовршени производи и полупроизводи	794	469
• Залиха на готови производи	1.994	1.996
• Залиха на трговски стоки	151	1.768
Вкупно залихи:	19.629	17.478

Од прегледот се гледа дека залихите во 2019 година се зголемени во однос на 2018 година и тоа за 12,3%. Најголема ставка на залихите претставува залихата на сировини и материјали која во тековната 2019 година е зголемена за 12% во однос на претходната година.

Залихата на готови производи во износ од 1.994 илјади денари е залиха која се однесува на готови производи од кои во износ од 982 илјади денари претставуваат залихи од минати години за кои не е направена проценка по пониската од набавната и нето реализационата вредност согласно МСС 2 – Залихи.

БЕЛЕШКА 32. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА И КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Опис на краткорочни побарувања и краткорочни финансиски средства	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Побарувања од поврзани субјекти	-	-
• Побарувања од купувачи	33.884	40.227
Побарувања од купувачи во земјата	24.846	29.129
Побарувања од купувачи во странство	1.358	3.214
Спорни и сомнителни побарувања	7.680	5.955
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи	-	1.929
• Побарување од државата по основ на даноци и слично	2.092	371
Побарувања за ДДВ	-	209
Побарувања за повеќе платен данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	-	162
Обврски за ДДВ – за уплати	2.092	-
• Побарувања од вработени	-	-
• Краткорочни финансиски средства	22.050	23.900
Позајмица ЕУРО МК ДОО – Скопје	-	2.100
Позајмица БС Инженеринг	800	800
Позајмица Борислав Стојменов	250	-
Позајмица ЕУРОМАЦ Хотели	14.000	14.000
Позајмица Калистрат ДООЕЛ – Скопје	7.000	7.000
• АВР	225	798
Останати однапред платени трошоци и пресметани приходи	225	798
Вкупно краткорочни побарувања и краткорочни финансиски средства:	58.251	65.296

Побарувањата од купувачите во 2019 година се намалени во однос на 2018 година за 10,7%. За побарувањата од купувачите во земјата и странство постои аналитичка спецификација по комитенти а нивната срочност по одделни рокови на втасаност е прикажана во следната табела:

Побарувања класифицирани по срочност во земјата	2019 во (000) МКД
• Побарувања недоспеани	16.986
• Побарувања од 0-30 дена	2.244
• Побарувања од 31-60 дена	871
• Побарувања од 61 до 90 дена	1.733
• Побарувања од 91-120 дена	1.379
• Побарувања над 120 дена	1.633
Вкупно:	24.846

Побарувања класифицирани по срочност во странство	2019 во (000) МКД
• Побарувања недоспеани	-
• Побарувања од 0-30 дена	-
• Побарувања од 31-60 дена	680
• Побарувања од 61 до 90 дена	-
• Побарувања од 91-120 дена	654
• Побарувања над 120 дена	24
Вкупно:	1.358

Во тековната 2019 година сомнителните и спорни побарувања се во износ од 7.680 илјади денари и потекнуваат од периодот 2006 – 2016 година. Поголем дел од нив се однесуваат на исплатени такси за изгубени тужбени побарувања, помал дел на нетужени побарувања од комитенти кои се неликвиди, како и побарувања кои неможат да се наплатат ни во судска извршна постапка.

Во тековната 2019 година наплатени се побарувања во износ од 204 илјади денари. За овие побарувања (7.680 илјади денари) согласно одлуките од Одборот на директори не се извршени соодветни исправки.

Кај краткорочните финансиски средства има намалување како резултат на вратени позајмици од ЕУРО МК ДОО Скопје во износ од 2.100 илјади денари.

Останатите однапред пресметани трошоци во износ од 225 илјади денари се однесуваат на побарувања за платени придонеси од плати коишто треба да се рефундираат – вратат согласно одредбите од Законот за вработување на инвалидизирани лица, бидејќи друштвото Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп е регистрирано како заштитно друштво.

БЕЛЕШКА 33. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Структурата на паричните средства и паричните еквиваленти за 2019 година во илјади денари е следнава:

Опис на парични средства и парични еквиваленти	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Комерцијална банка АД Скопје	5.175	1.853
• Стопанска банка АД Скопје	2.761	566
• НЛБ Банка АД Скопје	1.358	1.423
• Бизнис картичка – НЛБ Банка АД	-	-
• Халк Банка	-	-
• Благајна	67	67
• Девизна сметка	528	906
• Девизна благајна	74	79
Вкупно парични средства и парични еквиваленти:	9.963	4.893

Паричните средства и паричните еквиваленти во 2019 година видно се поголеми во однос на 2018 година и тие со исклучок на изводот од НЛБ Банка се потврдени согласно изводите од наведените деловни банки. Салдото на жиро сметката од НЛБ Банка АД Скопје кое е во износ од 1.200 илјади денари не е потврдено од причини што рамковниот кредит заклучно со 31.12.2019 година сеуште не е искористен.

Паричните средства и паричните еквиваленти се една од компонентите на извештајот за паричниот тек за 2019 и 2018 година која што структурно изгледа:

Паричен тек	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Паричен тек од оперативни активности	5.422	4.034
• Паричен тек од инвестициони активности	305	(529)
• Паричен тек од финансиски активности	(657)	(657)
Нето пораст/намалување на готовината:	5.070	2.848

БЕЛЕШКА 34. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ

Опис на главнина и резерви	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Основна главнина	98.909	98.909
• Сопствени акции	(509)	(509)
• Ревалоризациска резерва	12.456	12.456
• Резерви	43.434	43.434
• Акумулирана добивка	2.132	1.830
• Пренесена загуба (-)	-	-
• Добивка за деловната година	325	302
Вкупно главнина и резерви:	156.747	156.422

Од претходниот преглед јасно се гледа дека основната главнина во тековната и претходната година е иста и одговара со онаа прикажана во Тековната состојба при Централниот регистар на Република Северна Македонија.

Основната главнина на Друштвото изнесува 1.600.000 евра паричен влог а е претставена од вкупно 32.000 обични акции. Структурата на капиталот на Друштвото по родови на акции е 100% обични акции. Сопственичката структура ја сочинуваат 39 иматели. Мнозинското учество во капиталот е во сопственост на Економско Биро ДОО Скопје и тоа изнесува 66,65%.

БЕЛЕШКА 35. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ

Опис на долгорочни обврски	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Обврски врз основа на останати краткорочни финансиски средства	657	-
• Останати долгорочни обврски и останати финансиски долгорочни обврски	657	1.972
Вкупно долгорочни обврски:	1.315	1.972

Долгорочните обврски во 2019 година во вкупен износ од 1.315 илјади денари се однесуваат на обврски по основ на приватизација на градежно земјиште. За истото постои Решение од 31.07.2012 година и постои одредба дека надоместот за откупеното градежно земјиште може да се плаќа на рати.

Останатите краткорочни финансиски средства во износ од 657 илјади денари се однесуваат на краткорочната обврска за рата за откуп на земјиште која има рок на достасување од 1 година.

БЕЛЕШКА 36. ТЕКОВНИ ОБВРСКИ

Опис на тековни обврски	2019 000 МКД	2018 000 МКД
• Обврски спрема поврзани друштва	-	-
• Обврски спрема добавувачи	14.140	16.161
Обврски спрема добавувачи во земјата	11.076	11.990
Обврски спрема добавувачи од странство	3.064	4.171
Обврски за камати		
• Обврски за даноци и придонеси на плата и надомести	761	715
Обврски за ДДВ		
Обврски за даноци и придонеси на плата и надоместоци на плата	761	715
Обврски за персонален данок на доход		
• Обврски кон вработените	765	697
Обврски за плата и надоместоци на плата	691	638
Останати обврски спрема вработените	74	58
• Тековни даночни обврски	-	3
Обврски за персонален данок	-	3
• Обврски по заеми и кредити	1.200	1.595
Краткорочен кредит НЛБ Банка	-	300
Позајмица БС Печатница Скопје	-	95
Краткорочен кредит НЛБ Банка – дозволено пречекорува.	1.200	1.200
Вкупно тековни обврски:	16.866	19.170

Од прегледот за тековните обврски може да се заклучи дека обврските спрема доверителите во земјата и странство се намалени за околу 12% во однос на 2018 година и истите се разграничени по срочност:

Обврски класифицирани по срочност во земјата	2019 во (000) МКД
• Обврски недоспеани	8.055
• Обврски од 0-30 дена	874
• Обврски од 31-60 дена	1.627
• Обврски од 61 до 90 дена	109
• Обврски од 91-120 дена	124
• Обврски над 120 дена	288
Вкупно:	11.076
Обврски класифицирани по срочност во странство	2019 во (000) МКД
• Обврски недоспеани	3.132
• Обврски од 0-30 дена	(8)
• Обврски од 31-60 дена	-
• Обврски од 61 до 90 дена	-
• Обврски од 91-120 дена	-
• Обврски над 120 дена	(60)
Вкупно:	3.064

Што се однесува до обврските за краткорочен кредит од 1.200 илјади денари таа обврска не е соодветно идеална од причини што одобраниот кредит сеуште не е ставен на користење на трансакционата сметка на Друштвото.

БЕЛЕШКА 37. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

37.1 Дадени хипотеки на свој имот

Друштвото има дадено хипотека на својот имот како обезбедување на плаќања по кредитните обврски спрема НЛБ Банка АД – Скопје врз основа на договор број ОДУ-БР. 580/11 од 16.12.2011 година.

37.2 Судски спорови

Во 2019 година против Печатница 11^{-ти} Октомври АД не се водат никакви судски постапки од страна на нејзините доверители и кредитори.

Печатница 11^{-ти} Октомври АД Прилеп има покренато еден судски спор кој го води против Царинска управа на Република Северна Македонија. Имено, во текот на 2015 година Друштвото има претрпено штета со наплата на банкарска гаранција од страна на Царинската управа на Република Северна Македонија при што и се одземени парични средства од трансакциската сметка и истите во тој момент се книжени како трошоците од работењето на Друштвото. Зо оваа постапка на Царинската управа и одземањето на паричните средства, покренат е судски спор од страна на Печатница 11^{-ти} Октомври АД бидејќи истата смета дека е оштетена. Судскиот предмет е заведен под ТСБР.421/15. Првостепениот суд во две претходни постапки го има прифатено тужбеното барање на Печатницата 11^{-ти} Октомври АД Прилеп, но тужениот Царинската управа на Република Северна Македонија има поднесено жалба до Апелациониот суд во Скопје. Имено, по изречената пресуда од страна на Првостепениот суд ТС бр.246/18 од 04.02.2019 година со која во целост се уважува тужбеното барање на Печатница 11^{-ти} Октомври АД Прилеп а се одбива приговорот на Царинската управа на Република Северна Македонија, Царинската управа на Република Северна Македонија поднесува жалба на ден 15.03.2019 година заведена под ТСЖ бр. 676/19 до Апелациониот суд Скопје. Неизвесноста околу исходот на овај судски спор продолжува понатаму се до неговото завршување и до донесувањето на правосилна пресуда.

37.3 Гаранции

Во 2019 година врз основа на анекс број 1 кон основниот договор, Печатницата 11^{-ти} Октомври АД Прилеп до НЛБ Банка АД Скопје има поднесено анекс број 1 кон издадената гаранција број ГЦ2017/484 од 2017 година за Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија а која се однесува на Договор за јавна набавка на стоки бр. 18.1-19444/1 од 21.03.2017 година.

БЕЛЕШКА 38. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

Во Друштвото не се случиле некои значајни последователни настани а кои треба да бидат спомнати во оваа белешка. За таа цел Друштвото приложува бруто биланс заклучно со 29.02.2020 година.

До 29.02.2020 година доделениот рамковен кредит за дозволено пречекорување од 1.200 илјади денари сеуште не е искористен.

Значаен настан кој треба да се спомни во оваа белешка е пандемијата со вирусот ковид-19 кој сигурно ќе предизвика големи турбуленции во економијата низ целиот свет. Локално овој вирус ќе се одрази и врз работењето на Печатницата 11^{-ти} Октомври АД Прилеп, но загубите предизвикани од овој вирус неможат да се определат во овој момент.

За Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп
Генерален извршен директор

Борислав Стојменов

Законска обврска за составување на Годишна сметка и годишен извештај за работењето, во согласност со одредбите од ЗТД

Во согласност со член 476, став 4 од Законот за трговски друштва, Годишната сметка која ја изготвуваат Друштвата вклучува Извештај за финансиската состојба, Извештај за сеопфатна добивка и објаснувачки белешки.

Во согласност со член 476, став 6 од Законот за трговски друштва Годишната сметка и финансискиот извештај кои се однесуваат за иста деловна година и кои се подготвени во согласност со одредбите на Законот и со прописите за сметководство треба да содржат идентични податоци за состојбата на средствата, обврските, приходите, расходите, главнината и остварената добивка, односно загуба на Друштвото за деловната година.

Во согласност со член 477, став 6 од Законот за трговски друштва, Органот на управување на Друштвото, покрај годишната сметка, односно финансиските извештаи, е должен, по завршување на секоја деловна година да изготви и Извештај за работата на Друштвото во претходната година со содржина определена во член 384 став 7 од ЗТД.

Во согласност со Правилникот за формата и содржината на годишната сметка, истата се состои од Извештај за финансиската состојба, Извештај за сеопфатна добивка и објаснувачки белешки.

Разлики во начинот на презентирање на ставките во обрасците на Годишната сметка и ставките во финансиските извештаи подготвени според Правилникот за сметководство не се појавуваат.

Годишната сметка на Друштвото и Годишниот извештај за работењето се дадени во Додатоците 2 и 3.

Генералниот Извршен Директор на Друштвото го изготвил и потпишал Годишниот извештај за работењето на 15.03.2020 година.

За Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп

Генерален извршен директор

Борислав Стојменов

Годишна сметка

- **Извештај за финансиската состојба**
- **Извештај за добивка или загуба и Извештај за останата сеопфатна добивка**

ЕМБС: 04015223

Целосно име: Заштитно друштво Печатница 11 ОКТОМВРИ акционерско друштво

Прилеп

Вид на работа: 450

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2019

Листа на прикачени документи:

Објаснувачки белешки

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
1	- - АКТИВА: А.НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	87.083.603,00			89.898.419,00
2	- - I.НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)				128.045,00
4	- - Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права				128.045,00
9	- - II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	86.294.123,00			88.980.894,00
10	- - Недвижности (011+012)	38.895.719,00			39.669.360,00
11	- - Земјиште	7.734.866,00			7.734.866,00
12	- - Градежни објекти	31.160.853,00			31.934.494,00
13	- - Постројки и опрема	43.387.061,00			45.244.466,00
14	- - Транспортни средства	4.011.343,00			4.067.068,00
21	- - IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	789.480,00			789.480,00
22	- - Вложувања во подружници	789.480,00			789.480,00
36	- - Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	87.618.493,00			86.868.312,00
37	- - I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	19.628.875,00			17.477.590,00
38	- - Залихи на сировини и материјали	16.266.350,00			12.802.905,00
39	- - Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	423.604,00			441.328,00
40	- - Залихи на недовршени производи и полупроизводи	794.239,00			469.197,00
41	- - Залихи на готови производи	1.994.046,00			1.996.418,00
42	- - Залихи на трговски стоки	150.636,00			1.767.742,00
45	- - III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	35.976.293,00			40.597.837,00
47	- - Побарувања од купувачи	33.884.140,00			40.227.194,00
49	- - Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	2.092.153,00			370.643,00
52	- - IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	22.050.000,00			23.900.000,00
57	- - Побарувања по дадени заеми	22.050.000,00			23.900.000,00
59	- - V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	9.963.325,00			4.892.885,00
60	- - Парични средства	9.963.325,00			4.892.885,00
62	- - VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (ABP)	225.386,00			797.502,00
63	- - ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	174.927.482,00			177.564.233,00
65	- - ПАСИВА : А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	156.747.022,00			156.421.980,00
66	- - I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	98.908.607,00			98.908.607,00
68	- - III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	508.607,00			508.607,00
70	- - V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	12.455.720,00			12.455.720,00
71	- - VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	43.434.069,00			43.434.069,00
74	- - Останати резерви	43.434.069,00			43.434.069,00
75	- - VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	2.132.191,00			1.829.933,00
77	- - IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	325.042,00			302.258,00
81	- - Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	18.180.460,00			21.142.253,00
85	- - II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	1.314.702,00			1.972.052,00

92	- - Останати финансиски обврски	1.314.702,00	1.972.052,00
95	- - IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	16.865.758,00	19.170.201,00
97	- - Обврски спрема добавувачи	14.139.875,00	16.161.102,00
99	- - Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плати	761.001,00	714.970,00
100	- - Обврски кон вработените	764.882,00	696.517,00
101	- - Тековни даночни обврски		2.612,00
104	- - Обврски по заеми и кредити	1.200.000,00	1.595.000,00
111	- - ВКУПНО ПАСИВА : ГЛАВНИНА, РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	174.927.482,00	177.564.233,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
201	- - I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	93.116.911,00			90.374.504,00
202	- - Приходи од продажба	89.677.103,00			87.137.255,00
203	- - Останати приходи	3.439.808,00			3.237.249,00
204	- - Залихи на готови производи и недовршено производство на почетокот на годината	2.465.615,00			2.303.579,00
205	- - Залихи на готови производи и недовршено производство на крајот на годината	2.788.285,00			2.465.615,00
207	- - II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	93.095.660,00			89.555.462,00
208	- - Трошоци за сировини и други материјали	53.151.837,00			50.753.221,00
209	- - Набавна вредност на продадените стоки	144.477,00			334.271,00
210	- - Набавна вредност на продадените материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	258.561,00			164.529,00
211	- - Услуги со карактер на материјални трошоци	17.073.261,00			17.896.172,00
212	- - Останати трошоци од работењето	1.839.467,00			1.715.681,00
213	- - Трошоци за вработени (214+215+216+217)	12.865.165,00			12.663.337,00
214	- - Плати и надоместоци на плата (нето)	7.709.597,00			7.475.289,00
215	- - Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	530.556,00			528.168,00
216	- - Придонеси од задолжително социјално осигурување	4.008.652,00			3.978.927,00
217	- - Останати трошоци за вработените	616.360,00			680.953,00
218	- - Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	4.359.342,00			3.869.797,00
220	- - Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековните средства	1.293,00			20.332,00
222	- - Останати расходи од работењето	3.402.257,00			2.138.122,00
223	- - III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	39.624,00			155.577,00
230	- - Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва				10.939,00
231	- - Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	12.945,00			20.727,00
233	- - Останати финансиски приходи	26.679,00			123.911,00
234	- - IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	58.503,00			834.397,00
239	- - Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	3.101,00			765.124,00
240	- - Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	35.492,00			68.368,00
243	- - Останати финансиски расходи	19.910,00			905,00
246	- - Добивка од редовното работење (201+223+244)-(204-205+207+234+245)	325.042,00			302.258,00
250	- - Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	325.042,00			302.258,00
255	- - НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	325.042,00			302.258,00
257	- - Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	36,00			38,00
258	- - Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00			12,00
269	- - Добивка за годината	325.042,00			302.258,00
288	- - Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	325.042,00			302.258,00

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
609	- - Набавна вредност на софтвер со лиценца	512.174,00			512.174,00
611	- - Акумулирана амортизација на софтвер со лиценца	128.045,00			128.043,00
612	- - Сегашна вредност на софтвер со лиценца (< или = АОП 004 од БС)				128.045,00
625	- - Земјишта	7.734.866,00			7.734.866,00
631	- - Набавна вредност на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење на дејност	65.754.788,00			65.754.788,00
633	- - Акумулирана амортизација на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење на дејност	34.593.935,00			33.820.294,00
634	- - Сегашна вредност на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење на дејност (< или = АОП 012 од БС)	31.160.853,00			31.934.494,00
662	- - Краткорочни заеми и кредити дадени на трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата (< или = АОП 052 од БС)	22.050.000,00			23.900.000,00
667	- - Вложувања во удели во трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата	789.480,00			789.480,00
674	- - Краткорочни обврски по земи и кредити кон трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата(< или = АОП 095 од БС)	1.200.000,00			1.595.000,00
678	- - Основна главнина (сопственички капитал) во акции поседувани од други трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија регистрирани во земјата(< од АОП 065 од БС)	98.908.607,00			98.908.607,00
690	- - Приходи од продажба на стоки(< или = АОП 202 од БУ)	89.677.103,00			87.137.255,00
692	- - Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на домашен пазар (< или = АОП 202 од БУ)	68.324.888,00			68.272.471,00
693	- - Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на странски пазар (< или = АОП 202 од БУ)	21.352.215,00			18.864.784,00
699	- - Добивки од продажба на нематеријални и материјални средства (< или = АОП 203 од БУ)				26.102,00
704	- - Наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврски (< или = АОП 203 од БУ)	608.764,00			704.547,00
710	- - Останати приходи од работењето (< или = АОП 203 од БУ)	39.624,00			155.577,00
713	- - Приходи од даноци и придонеси (< или = АОП 203 од БУ)	2.831.045,00			2.506.598,00
716	- - Расходи на продадени производи и услуги	92.428.455,00			89.729.023,00
717	- - Трошоци за сировини и материјали (< или = АОП 208 од БУ)	48.817.537,00			46.189.766,00
718	- - Огрев, гориво и мазива(< или = АОП 208 од БУ)	997.833,00			1.504.280,00
720	- - Канцелариски материјали (< или = АОП 208 од БУ)	14.961,00			14.207,00
722	- - Униформи-заштитна облека и обувки	46.800,00			
723	- - Материјал за чистење и одржување (< или = АОП 208 од БУ)	15.391,00			20.352,00
724	- - Вода (< или = АОП 208 од БУ)				109.766,00
725	- - Потрошена електрична енергија (< или = АОП 208 од БУ)	2.478.680,00			2.224.229,00
726	- - Потрошени енергетски горива (< или = АОП 208 од БУ)	593.765,00			612.179,00
727	- - Потрошени резервни делови и материјали за одржување (< или = АОП 208 од БУ)	1.311.553,00			2.201.232,00
728	- - Отпис на ситен инвентар, амбалажа и автогуми (во производство) (< или = АОП 208 од БУ)	32.313,00			40.392,00
729	- - Транспортни услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	887.719,00			587.322,00
730	- - Транспортни услуги во странство (< или = АОП 211 од БУ)				453.152,00
731	- - ПТТ услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	255.775,00			316.242,00

733	- - Надворешни услуги за изработка на производи (лон производство) (< или = АОП 211 од БУ)	8.654.474,00	9.487.886,00
736	- - Наемнини за опрема (< или = АОП 211 од БУ)		30.900,00
741	- - Надоместоци за отпремнина при заминување во пензија (< или = АОП 217 од БУ)	48.424,00	
744	- - Регрес за годишен одмор (< или = АОП 217 од БУ)	418.174,00	419.679,00
745	- - Помошти (< или = АОП 217 од БУ)	75.580,00	
747	- - Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци (< или = АОП 217 од БУ)	42.982,00	219.754,00
749	- - Надомести на трошоците на вработените и подароци (< или = АОП 217 од БУ)	31.200,00	35.980,00
755	- - Надомести на име авторски хонорари (< или = АОП 217 од БУ)		600,00
756	- - Надомести за повремени и привремени работи (< или = АОП 217 од БУ)	513.316,00	285.677,00
757	- - Трошоци за надомест и други примања на надворешни членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	600.000,00	488.894,00
759	- - Репрезентација (< или = АОП 212 од БУ)	113.110,00	195.420,00
760	- - Премии за осигурување на имот (< или = АОП 212 од БУ)	472.764,00	585.593,00
761	- - Надомест за банкарски услуги (< или = АОП 212 од БУ)	188.811,00	214.428,00
762	- - Даноци кои не зависат од резултатот (< или = АОП 212 од БУ)	181.996,00	7.972,00
764	- - Членарини на здруженијата во земјата и странство (< или = АОП 212 од БУ)	145.873,00	190.946,00
765	- - Останати трошоци на работењето (< или = АОП 212 од БУ)	126.913,00	844.430,00
766	- - Казни, пенали надоместоци за штети и друго (< или = АОП 222 од БУ)	7.510,00	990,00
771	- - Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	36,00	38,00

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
2123	- 18.12 - Друго печатење	93.156.535,00			

Потпишано од:

Packa Milevska
 p.milevska@pec11okt.com.mk
 CN=KibsTrust Qualified Certificate Services, OU=Class 2
 Managed PKI Individual Subscriber CA, OU=Symantec
 Trust Network, O=KIBS AD Skopje, C=MK
 KibsTrust Qualified Certificate Services

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.

Годишен извештај за работењето

ИЗВЕШТАЈ

**Од Одборот на директори на ЗД Печатница 11 Октомври
АД Прилеп**

за работењето на Друштвото

во периодот од 01.01.2019 година до 31.12.2019 година

Март, 2020 година

1. *ВОВЕД*

Печатница 11 Октомври АД Прилеп, е заведена во Централниот регистер, според Решение со датум на упис 20.02.2006 година, со што податоците од трговскиот регистер во Основен суд Битола се преземени од ЦРМ Прилеп со што основните акти на Друштвото се усогласени со Законот за трговски друштва.

Со Решение бр.30520110004334 донесено од Централен Регистер на Република Македонија на 17.05.2011 година е извршена промена во називот на фирмата, истата се стекнува со статус на заштитно друштво сметано од 28.04.2011 година.

ЗД Печатница 11 Октомври АД Прилеп, ЕМБС 04015223 се бави со печатење односно графичка дејност – друго печатење, утврдена со НКД 18.12.

ЗД Печатница 11 Октомври АД Прилеп во целост го има имплементирано Систем за управување со квалитет ISO 9001:2008 во сите процеси на своето работење, Систем за животна средина ISO 14001:2015, Систем за управување со здравје и безбедност при работа (OHSAS 18001) .

Сметководствената вредност на капиталот и резервите на претпријатието е ЕУР 2.322.000.00.

Номиналната вредност на акциите на претпријатието е ЕУР 1.600.000.00 , претставена во 32.000 акции.

2. *ПРЕГЛЕД НА ЕКОНОМСКО ФИНАНСИСКОТО РАБОТЕЊЕ ВО 2019 ГОДИНА*

ОСНОВА ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

ЗД Печатница 11 Октомври АД финансиските извештаи ги подготвува врз темелите на веродостојна документација во согласност со законските прописи и сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија, нормативните акти и усвоената сметководствена политика и практика на друштвото.

Во финансиските извештаи се прикажани средствата, обврските и

капиталот произлезени од работењето на Друштвото.

Согласно законските прописи, ЗД Печатница 11 Октомври АД уште од 1998 година, кога ги усогласи основните акти на друштвото со Законот за трговски друштва, редовно секоја година, повикува независни ревизори да извршат ревизија на изготвувањето и презентирањето на финансиските извештаи.

Одобрените и прифатените сметководствени политики, менаџментот на фирмата конзистентно ги применува од пресметковен во пресметковен период, така да финансиските извештаи веродостојно, чесно и вистинито ги прикажуваат средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите.

ОСНОВНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

Пресметките односно годишниот извештај за финансиското работење на друштвото се во прилог на овој извештај.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА		
на ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп		
за годината завршена на 31 декември 2019 година		
	31 декември 2019	31 декември 2018
	во (000) МКД	во (000) МКД
СРЕДСТВА		
Нетековни средства		
Нематеријални средства	-	128
Материјални средства	86.294	88.981
Вложувања во недвижности	-	-
Долгорочни финансиски средства	789	789
Вкупно нетековни средства	87.084	89.898
Тековни средства		
Залихи	19.629	17.478
Побарувања од поврзани друштва	-	-
Побарувања од купувачи	33.884	40.227
Побарувања за дадени аванси на добавувачи	-	
Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акциза и за останати давачки кон државата (преплати)	2.092	371
Побарувања од вработените	-	-
Останати краткорочни побарувања	-	-
Краткорочни финансиски средства	22.050	23.900
Парични средства и парични еквиваленти	9.963	4.893
Платени трошоци за идните периоди и пресметани приходи (АВР)	225	798
Вкупно тековни средства	87.844	87.666
ВКУПНО СРЕДСТВА	174.927	177.564
ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ		

Главнина и резерви		
Основна главнина	98.909	98.909
Сопствени акции	(509)	(509)
Ревалоризациска резерва	12.456	12.456
Резерви	43.434	43.434
Акумулирана добивка	2.132	1.830
Пренесена загуба (-)	-	-
Добивка/Загуба за деловната година	325	302
Вкупно главнина и резерви	156.747	156.422
Долгорочни резервирања за ризици и трошоци	-	-
Долгорочни обврски	1.315	1.972
Одложени даночни обврски	-	-
Тековни обврски		
Обврски спрема поврзани друштва	-	-
Обврски спрема добавувачи	14.140	16.161
Обврски за аванси, депозити и кауции		
Обврски за даноци и придонеси на плата и надомести на плата	761	715
Обврски кон вработените	765	697
Тековни даночни обврски	3	3
Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	-	-
Обврски по заеми и кредити	1.200	1.595
Обврски по основ на учество во резултатот	-	-
Останати финансиски обврски	-	-
Останати краткорочни обврски		
Одложено плаќање на трошоци и приходи на идните периоди	-	-
Вкупно тековни обврски	16.866	19.170
Вкупно обврски	18.180	21.142
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ	174.927	177.564

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА И ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА				
на ЗД Печатница 11 ОКТОМВРИ АД Прилеп				
за годината завршена на 31 декември 2019 година				
		31 декември 2019		31 декември 2018
		во (000) МКД		во (000) МКД
Приходи од работењето		93.117		90.375
Приходи од продажба		89.677		87.137
Останати приходи		3.440		3.237
Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство		(323)		(162)
Капитализирано сопствено производство и услуги		-		-
Расходи од работењето		93.096		89.555
Трошоци за сировини и други		53.152		50.753

материјали				
Набавна вредност на продадени стоки		144		334
Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми		259		165
Услуги со карактер на материјални трошоци		17.073		17.896
Останати трошоци од работењето		1.839		1.716
Трошоци за вработените		12.865		12.663
Амортизација на материјалните и нематеријалните средства		4.359		3.870
Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни и тековни средства		1		20
Резервирања за трошоци и ризици		-		-
Останати расходи од работењето		3.402		2.138
Финансиски приходи		40		156
Финансиски раходи		59		834
Удел во загубата/добивката на придружените друштва		-		-
Добивка/Загуба од редовното работење		325		302
Нето добивка/загуба од прекинати работења		-		-
Добивка/Загуба пред оданочување		325		302
Данок на добивка				
Одложени даночни приходи/расходи		-		-
Нето добивка/загуба за деловната година		325		302
Останата сеопфатна добивка		-		-
Останата сеопфатна загуба		-		-
Вкупна сеопфатна добивка (загуба) за годината		325		302
Сеопфатна добивка (загуба) којашто им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво		-		-
Сеопфатна добивка (загуба) којашто им припаѓа на неконтролираното учество		-		-

2.2.ПОЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ ПРИМЕНЕТИ ПРИ ИЗГОТВУВАЊЕ НА ФИНАНСИКСИ ИЗВЕШТАИ

2.2.1 Приходи од продажба на производи и услуги

Приходите од продажба на производи и услуги се признаваат со самата испорака и фактурирање на производите, кои претходно поминале низ контрола за квалитет и квантитет.

Цените на производите и услугите се под влијание на силна можна

конкуренција и слободно се формираат на пазарот.

Вкупните приходи остварени од работењето во 2019 година изнесуваат :

- Приходи од продажба на готов производ во земјата....	66.499.673,00
- Приходи од готов производ во странство.....	21.352.215,00
- Приходи од стоки на големо.....	15.870,00
- Приходи од материјали.....	299.698,00
- Приходи од отпадоци.....	1.079.646,00
- Приходи продажба на основни с-ва.....	430.001,00
- Останати приходи	3.439.809,00
- Останати финансиски приходи.....	39.624,00

За остварување на овие приходи друштвото направило и трошоци кои во 2019 година изнесуваат:

- Расходи од редовно работење	89.693.403,00
- Останати финансиски расходи	3.402.257,00

2.2.2. Материјални средства

Материјалните средства се евидентираат по набавна вредност, додека издатоците направени за дел од материјалните средства се евидентираат т.е. се капитализираат во основното средство.

Во 2019 г. Имаме зголемување на набавната вредност на машини и опрема во износ од **823.265,00** ден. тоа:

Машина за развивање плочи - GLUZ & JENSEN набавена од 6 Мај Скопје	750.262,00
Комплет мотор со снага 15 kw- за машина за целофанирање набавен од Електроник БТ Прилеп	73.003,00
Вкупно набавка на опрема:	823.265,00

Што се однесува на транспортните средства во 2019 год. имаме зголемување на набавната вредност и тоа за:

Товарно возило Пежо Боксер набавено од Еуроимпекс Скопје
1.186.247,00

Вкупно набавка на транспортни средства:	1.186.247,00
--	---------------------

Во однос на зголемувањето на набавната вредност на опремата и транспортните средства, имаме и намалување на истите, за вредност од 2.975.511,00, а тоа се однесува на продажба на товарно моторно возило

Комбе Ивеко набавено во 2015 год. и Машина за перфорирање од кои друштвото остварило приход од 430.001,00

	Набавна вред.	Исправка	Сегашна вред.
Град.земиште	7.734.866,00	0,00	0,00
Градежни објекти	65.754.788,00	33.820.294,00	31.934.494,00
Опрема и постојки	420.912.180,00	374.844.449,00	46.067.731,00
Транс.средства	7.391.299,00	2.602.970,00	4.788.329,00
Комп.софтвер	512.174,00	384.129,00	128.045,00
Вложув.во удели	789.480,00	0,00	0,00
Вкупно Класа 0:	503.094.787,00	411.651.842,00	82.918.599,00

2.2.3. Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите од домашен и странски пазар и останатите побарувања се водат по номинална вредност.

Ненаплатените побарувања и евентуалното задолжување на купувачите со затезна камата, за ненаплатените побарувања или поради доцнење на купувачот со плаќање, се базираат исклучиво на проценката од страна на менаџментот за можноста за нивна наплата.

Друштвото деловната 2019 година ја заврши со следните побарувања:

- Побарувања од купувачите во земјата	24.845.575,00
- Побарувања од купувачите во странство.....	1.358.175,00
-Спорни и сомнителни побарувања	7.680.390,00
-Побарувања по основ на ДДВ.....	2.092.153,00

2.2.4. Обврски спрема добавувачите

Обврските спрема добавувачите, домашни и странски, книговодствено се евидентираат според номиналната вредност, истите на крајот од 2019 година изнесуваат:

- Обврски спрема добавувачите во земјата.....	11.075.750,00
- Обврски спрема добавувачите во странство.....	3.064.124,00

2.2.5. Обврски за кредити и други позајмици

Обврските за кредити се евидентираат според нето примените средства. Бидејќи истите тековно се сервисираат и плаќаат во

предвидениот рок на крајот од 2019 година, обврските по краткорочни и долгорочни кредити изнесува:

-Обврски по краткорочни кредити.....1.200.000,00
-Обврски врз основа на останати краткорочни фин.ср-ва....657.350,00
-Долгорочни обврски-приватизација на град.земиште.....657.352,00

2.2.6. Обврски за даноци

Даноците се пресметуваат и плаќаат согласно законските прописи во Република Македонија, сите даноци се плаќаат во рок, согласно пропишаната даночна стапка. На крајот од 2019 година друштвото нема обврска за плаќање персонален данок

Друштвото деловната година за 2019 ја заврши со добивка која изнесува **325.042,00** ден.

3. ПОЛИТИКИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ

Во деловната 2019 година друштвото работеше во тешки економски услови , прдизвикани пред се од зголемената конкуренција на пазарот како и намалената куповна моќ на нашите купувачи.

Во однос на ликвидноста сакаме да напоменеме дека навремено се измируваат сите обврски кон добавувачите, државата и вработените во друштвото.

6. ИЗВЕШТАЈ ОД ГЕНЕРАЛНИОТ ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР

Одборот на директори е спој од луѓе и искусни стручњаци во своите области, составен од едно лице извршен член и две лица не извршни членови.

Главната одговорност, а со тоа и ингеренциите се во рацете на извршниот генерален директор и раководителот на производство. Воспоставувањето на стратегиите за работа и остварувањето на истите е наша одговорност, но исто така секој од тимот кој раководи со одреден процес во рамките на ингеренциите, одговара за успешноста на процесот со кој раководи. Раководењето е во насока на исполнување на стратешките цели на друштвото. Сите од раководниот тим се свесни за одговорностите и ситуацијата во која се наоѓаме и секој од нив ќе допринесе максимално за остварување на планираните активности. Раководниот тим, а со тоа и сите вработени даваат максимум секој на своите работни задачи, за да створиме една компанија која ќе работи координирано, квалитетно, одговорно, ефикасно и со најмали можни компликации.

Човечките ресурси се нешто на што посветуваме особено внимание и во моментов повеќе млади луѓе работат во просториите на нашата компанија со цел да се едуцираат и да стекнат неопходно искуство за во иднина менаџираат со процеси или настани. Нивната селекција е ригорозна односно прво со разгледување на испратените документи, потоа непосредно интервју и потоа пробна работа и секој кој ќе ги помине овие фази склучува договор за работа на одреден период во кој мора да покаже резултати соодветни на очекувањата. Во текот на работата се посветува внимание на доусовршувањето на секој член на тимот кој работи. Напредувањето е според покажаните резултати со што е можно повеќе објективност на успешноста.

Прилеп, 15.03.2020

ЗД Печатница 11 Октомври АД
Генерален извршен директор
Борислав Стојменов

